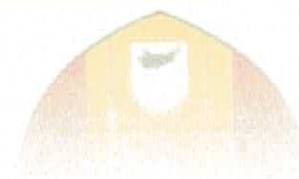

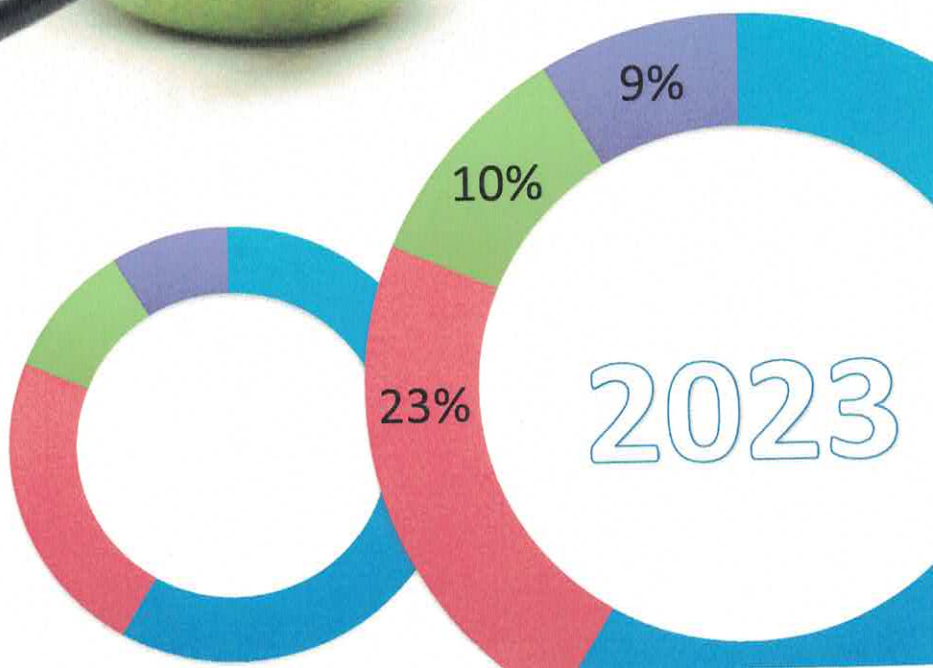
Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny
w Człuchowie

Raport

STAN SANITARNY

POWIATU CZŁUCHOWSKIEGO
ZA ROK 2023

Szanowni Państwo,

niniejsze opracowanie zawiera ocenę bezpieczeństwa sanitarnego oraz stanowi swojego rodzaju podsumowanie działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej na terenie powiatu człuchowskiego.

Realizacja ustaw przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w ramach bieżącego i zapobiegawczego nadzoru sanitarnego ma na celu poprawę stanu zdrowia, a co za tym idzie jakości życia mieszkańców. Sprawujemy stały nadzór nad miejscami pracy, nauczania i wychowania, a także wypoczynku i rekreacji, placówkami medycznymi czy lokalami gastronomicznymi.

Przedstawiony raport to wynik całorocznej pracy Powiatowej Stacji Sanitarno–Epidemiologicznej. Stan sanitarny powiatu człuchowskiego został opracowany na podstawie własnych materiałów, informacji i spostrzeżeń, które zostały zebrane w czasie przeprowadzonych kontroli w minionym roku.

Przekazując Państwu poniższe opracowanie w zakresie szeroko rozumianego zdrowia publicznego wierzę, iż stanie się ono podstawą do podejmowania działań, które pozwolą na dalszą poprawę zdrowia publicznego w naszym powiecie.

Mariola Czajka

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Człuchowie

Na ogólną ocenę stanu sanitarnego i zagrożeń zdrowotnych decydujący wpływ mają:

- stan środowiska naturalnego, zachodzące w nim zmiany jak i modyfikacje określonych warunków środowiska z równoczesnym wykorzystywaniem ich dla swego rozwoju i komfortu,
- sprawność eksploatacyjna i nadzorcza służb odpowiedzialnych za stan sanitarno–techniczny urządzeń ochrony środowiska, sprawność i prawidłowość ich działania,
- stopień rozwiązywania systemów zaopatrzenia w wodę, lokalizację i wykonanie składowisk odpadów, rozbudowy systemów kanalizacji ograniczających usuwanie nieczystości ciekłych do szamb itp.,
- stopień świadomości społecznej w zakresie podstawowych elementów życia, powietrza, wody, gleby czy żywności. Poznanie dynamiki zmian zachodzących w środowisku i postawienie diagnozy środowiskowej, następnie ustalenia prognozy tych zmian poprzez prowadzenie obserwacji i eksperymentów dotyczących kumulowania się i współkreowania działań poszczególnych czynników na organizm ludzki,
- stopień obowiązkowości i chęci przeciwdziałania złym nawykom w zakresie utrzymania czystości i porządku, zwłaszcza w placówkach oświatowo–wychowawczych w zakładach opieki zdrowotnej, sklepach, zakładach przetwórstwa spożywczego i magazynach oraz właściwego stanu sanitarnego otoczenia człowieka,
- ocena powstawania ryzyka chorób przenoszonych drogą pokarmową wynikających w globalizacji handlu oraz zmian zachodzących w procesie produkcji, przetwarzaniu, przechowywaniu i transporcie żywności,
- ocena efektywności zwalczania chorób zakaźnych w kontekście hospitalizacji, czasu leczenia, rosnących kosztów tegoż leczenia, jak i wzrostu absencji chorobowej w szkołach i w miejscu pracy.

Nie ulega wątpliwości, że wspólne działania w ekspozycji konkretnych zagrożeń i nadanie im dużego znaczenia powinno przynosić pozytywne rezultaty. „Nie wystarczy podstawa współczucia, musimy sobie pomagać. O wiele skuteczniej jest zapobiegać nieszczęściu, niż je naprawiać.”

Sytuacja epidemiologiczna w zakresie wybranych chorób zakaźnych	6
Ocena sytuacji epidemiologicznej w zakresie chorób zakaźnych	6
Analiza szczepień ochronnych	7
Warunki zdrowotne środowiska bytowania człowieka	9
Ocena stanu sanitarnego obiektów użyteczności publicznej	9
Ocena stanu sanitarnego w zakresie jakości wód	11
Warunki bezpieczeństwa i higieny pracowników	13
Stan sanitarny obiektów żywności, żywienia i przedmiotów użytku	16
Działania w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia	19
Warunki sanitarne w szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych	73
Oddział Laboratoryjny	77

OCENA SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ W ZAKRESIE CHOROÓB ZAKAŻNYCH

Ocena sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych w powiecie człuchowskim została sporządzona wzorem lat ubiegłych w oparciu o dane jakie wpłynęły do Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Człuchowie. Zgłaszania, kwalifikacje i rejestracje zachorowań na niektóre choroby zakaźne odbywały się zgodnie z „Definicjami przypadków chorób zakaźnych”, opracowanych na potrzeby nadzoru epidemiologicznego przygotowanych przez Zakład Epidemiologii Chorób Zakaźnych i Nadzoru NIZP–PZH. W 2023 r. przeprowadzono 789 wywiadów epidemiologicznych.

Choroby zakaźne na terenie powiatu człuchowskiego w 2023 r.

Lp.	Jednostka chorobowa (wykazana w MZ 56)	2023
1	Salmoneloza – zatrucia pokarmowe	10
2	Zakażenia jelitowe – wirusowe	38
3	Biegunka i zapalenie żołądkowo–jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu A09	70
4	Płonica	32
5	Kiła	4
6	Borelioza	17
7	Wirusowe zapalenie opon mózgowo–rdzeniowych	2
8	HIV/Aids	3
9	Ospa wietrzna	236
10	Wirusowe zapalenie wątroby typu B	9
11	Wirusowe zapalenie wątroby typu C	14
12	Grypa potwierdzona testem COMBO	68
13	Gruźlica	8
14	Pogryzienia przez zwierzęta	75
15	Zgony z powodu chorób zakaźnych	7

Zatrucia pokarmowe pałeczką salmonella

W roku 2023 zarejestrowano 10 przypadków zatruc pokarmowych wywołanych pałeczką Salmonella. Wszystkie przypadki zostały zgłoszone jako potwierdzone. Najwięcej zachorowań odnotowano w grupie wiekowej 0–5 lat.

Biegunki u dzieci do lat 2

Do Powiatowej Stacji Sanitarno– Epidemiologicznej w Człuchowie w roku 2023 wpłynęło 70 zgłoszeń biegunek w tym u dzieci do lat 2– 26 osób. Wśród zgłoszonych zachorowań 62 dzieci poddanych było hospitalizacji, reszta pozostawała w leczeniu ambulatoryjnym.

WZW B

W roku 2023 wpłynęło 9 zgłoszeń dodatnich wyników świadczących o zakażeniu WZW B.

WZW C

W 2023r. zgłoszono 14 zachorowań, większość przypadków odnotowano w Zakładzie Karnym w Czarem.

Ospa wietrzna

Do Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Człuchowie w roku 2023 wpłynęło 236 zgłoszenia zachorowań na ospę wietrzną. Największą liczbę zachorowań zarejestrowano u dzieci w wieku 5– 14 lat – 120 przypadków. Drugą grupą wiekową w której wystąpiła największa liczba zachorowań na ospę wietrzną były dzieci w przedziale wiekowym od 0 – 4 lat– 95 osób, a w grupie 15–60 lat – 21 osób.

Borelioza

W roku 2023 zarejestrowano 17 przypadków zachorowań na boreliozę. Wśród wszystkich

przypadków 17 miało postać skórną charakteryzującą się wystąpieniem rumienia. Najczęściej do kontaktu dochodziło podczas pobytu w lasach wszystkie na terenie powiatu człuchowskiego.

Pogryzienia

W roku 2023 zarejestrowano 75 osób które zostały pogryzione przez zwierzęta głównie psy. 7 osób musiało poddać się szczepieniom przeciwko wścieklicznie. W bieżących działaniach Powiatowa Stacja Sanitarno –

Epidemiologiczna współpracowała z Powiatowym Lekarzem Weterynarii w Człuchowie, z lecznicami dla zwierząt znajdujących się na terenie powiatu człuchowskiego, oraz z innymi PSSE na terenie kraju.

COVID–19, SARSCoV–2

W 2023r. zarejestrowano 430 pozytywnych wyników testów na COVID–19. Hospitalizacji poddanych było 62 osoby.

ANALIZA SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH

Szczepienia ochronne realizowane są w oparciu o Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 29 września 2023 r oraz o Program Szczepień Ochronnych. Nadzór nad realizacją szczepień sprawuje Inspekcja Sanitarna na podstawie ustawy o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi. Szczepienia ochronne są skuteczną i powszechnie akceptowaną społecznie metodą zapobiegania zachorowaniom na choroby zakaźne.

W roku 2023 w ramach Programu Szczepień Ochronnych prowadzone były szczepienia obowiązkowe przeciwko: gruźlicy (BCG), błonicy, krztuścowi, tężcowi (DTP), odrze, różyczce, śwince (MMR), nagminnemu porażeniu dziecięcemu (poliomyelitis), wirusowemu zapaleniu wątroby typu B (WZW B) oraz przeciwko zakażeniom wywoływanym przez Haemophilus influenzae typ B (Hib), inwazyjnym zakażeniom Streptococcus pneumoniae (pneumokokom) oraz rotawirusom. W 2023 r. wprowadzono do kalendarza szczepień ochronnych nieobowiązkowe szczepienia przeciwko HPV (wirus brodawczaka ludzkiego) roczników dzieci urodzonych w 2010 r. oraz 2011 r.

Szczepienia ochronne były prowadzone w następujących podmiotach leczniczych:

1. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Eskulap” s.c. Przechlewo, ul. Człuchowska 12 a,
2. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Almus” Debrzno, ul. Strzelecka 2,
3. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Promed” Wiesław Staszczuk, Rzeczenica, ul. Przechlewska 19 od 01.07.2023 r. „Amelia” Piotr Burgiel,
4. Novo–Med. Sp. z o.o Czarne, ul. Wojska Polskiego 8,
5. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Elmar” Elżbieta Król, Koczała, ul. Zielona 2,
6. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Hipokrates” Przychodnia Lekarska Człuchów, os. Wazów 8,

7. Pomorski Ośrodek Diagnostyki Medycznej Przychodnia Medycyny Rodzinnej „Podimed” Czarne, Plac Wolności 10,
8. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Sanus–Med” Człuchów, ul. Koszalińska 4.
9. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MEDICUS”, Człuchów, ul. Sikorskiego 12,
10. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „AnMed” Anita Filipowicz–Kozak , Człuchów, ul. Sobieskiego 5,
11. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Puchatek” Człuchów, ul. Sobieskiego 5,
12. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Człuchowie, Podstawowa Opieka Ambulatoryjna.

Wszystkie podmioty lecznicze realizujące szczepienia ochronne posiadają odpowiednie wyposażenie w postaci urządzeń chłodniczych oraz zaopatrzone są w system ciągłego monitorowania temperatury. Na terenach gmin należących do powiatu człuchowskiego podmioty lecznicze posiadają dodatkowe zasilanie w postaci agregatu prądotwórczego bądź zasilacza UPC w razie awarii prądu elektrycznego.

Personel zajmujący się wykonywaniem szczepień ochronnych posiada odpowiednią wiedzę i kwalifikacje do prowadzenia szczepień.

Na początku 2023 roku z powodu śmierci lekarza, zamknięto jeden podmiot medyczny realizujący szczepienia ochronne.

Analiza procentowa wykonania szczepień w rocznikach 2023–2022, czyli w najmłodszej grupie podlegającym szczepieniu wygląda następująco:

Rocznik	Szczepienie	Wykonanie
2023	BCG	98,2%
2023	WZW B	76 %
2023	Błonica, tężec, krztusiec, polio, hib	46,8 %
2023	Streptococcus pneumoniae	71,8 %
2023	Rotawirusy	62 %
2022	BCG	99,1 %
2022	WZW B	99,7 %
2022	Błonica, tężec, krztusiec, polio, hib	99,1 %
2022	Streptococcus pneumoniae	99 %
2022	Odra, świnka i różyczka	77 %
2022	Rotawirusy	86 %

Niepożądane odczyny poszczepienne to niepożądane objawy chorobowe pozostające w związku z czasowym wykonaniem szczepienia ochronnego. Niepożądane odczyny poszczepienne możemy podzielić na:

- ciężkie, czyli takie, które zagrażają życiu i wymagają hospitalizacji, mogą prowadzić do trwałego ubytku sprawności fizycznej lub umysłowej, mogą kończyć się śmiercią,
- poważne, czyli takie, które charakteryzują się dużym nasileniem objawów w postaci znacznego obrzęku kończyny, silnego jej zaczerwienienia, wysokiej gorączki, ale nie prowadzą do trwałego uszczerbku na zdrowiu,
- łagodne, czyli takie, które nie mają dużego nasilenia i charakteryzują się niewielkim nasileniem objawów chorobowych.

W roku 2023 w powiatowym wykazie niepożądanych odczynów poszczepiennych zanotowano 5 niepożądanych odczynów poszczepiennych. NOP wystąpiły po następujących szczepieniach:

- p/błonicy i tężcowi, krztuścowi– 3 łagodne,
- p/odrze, śwince i różyczce– 2 łagodne.

Informację o stwierdzonych odczynach poszczepiennych przekazywano na bieżąco do ogólnokrajowego systemu informatycznego SEPIS.

Osoby uchylające się od obowiązku szczepień:

Na terenie powiatu człuchowskiego znajdują się osoby, nie realizujące szczepień ochronnych. Niechęć do szczepień spowodowana jest pozyskiwaniem informacji ze stron internetowych. Osoby uchylające się od obowiązku szczepień ochronnych zostały informowane przez podmioty lecznicze o konieczności poddania się szczepieniom ochronnym. O osobach, które nie wykonały obowiązku szczepień podmioty lecznicze informowały Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego. W roku 2023 wysłano wezwania do 72 opiekunów prawnych, których dzieci nie zostały zaszczepione. Obowiązek szczepień wykonało 111 opiekunów prawnych. Na koniec roku 2023 zarejestrowano w Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Człuchowie 58 dzieci, których rodzice uchylają się od szczepień ochronnych. W roku 2023 Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Człuchowie wystawił 7 Tytułów Wykonawczych wraz z wnioskami do Wojewody Pomorskiego o nałożenie grzywny w celu przymuszenia do wykonania obowiązku szczepień. Na stanowisko PPIS w Człuchowie złożono 1 zażalenie do Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Gdańsku.

OCENA STANU SANITARNEGO OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

Baza noclegowa

Pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Człuchowie znajduje się 16 placówek świadczących usługi noclegowe oraz 4 pola biwakowe, w tym:

- 4 hotele – przeprowadzono kontrolę w 1 obiekcie,
- 1 pensjonat – skontrolowany w 2023 r.
- 1 kemping – skontrolowano w 2023 r.
- 10 obiektów w których są świadczone usługi hotelarskie – skontrolowano 6,
- 4 pola biwakowe – skontrolowano wszystkie.

Stan sanitarno – porządkowy skontrolowanych placówek bazy noclegowej zachowany. Postępowanie z bielizną czystą i brudną zgodnie z wymogami. Wszystkie obiekty zaopatrzone są w wodę z sieci wodociągu publicznego, gospodarka odpadami stałymi i płynnymi prowadzona prawidłowo.

Do Powiatowej Stacji Sanitarno–Epidemiologicznej w Człuchowie, w sezonie letnim nie wpłynęła żadna interwencja dot. złego stanu sanitarnego obiektów świadczących usługi hotelowe.

Na podstawie badań jakości wody do spożycia pobieranych przez przedstawicieli Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Człuchowie, na terenach turystycznych, a także na podstawie dostarczanych wyników badań wody wykonywanych przez producentów wody w ramach wewnętrznej kontroli można było stwierdzić, brak przekroczeń aktualnie obowiązujących norm jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Noclegownia

W ewidencji tut. Stacji jest 1 stała noclegownia całoroczna, działająca w strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Człuchowie. Noclegownia składa się z 3 pokoi sypialnianych, kuchni, świetlicy, łazienki, wc. Obiekt posiada 10 miejsc noclegowych. Osoby przebywające w noclegowni same muszą zapewnić sobie śniadanie oraz kolację. MOPS nie zapewnia produktów żywnościowych, jedynie obiad składający się z 2 dań, który można spożyć codziennie w stołówce Ośrodka Szkolno–Wychowawczego przy ul. Batorego w Człuchowie.

Dom Pomocy Społecznej

Dom Pomocy Społecznej mieści się w Czarnem. Obiekt zamieszkują osoby dorosłe (kobiety) przewlekle, psychicznie chore. Dom dysponuje 199 miejscami dla tej grupy osób. W 2023 r. przeprowadzono 1 kontrolę w obiekcie, która nie wykazała nieprawidłowości. Podczas kontroli sprawdzono gospodarkę bielizną pościelową, gospodarkę odpadami medycznymi oraz komunalnymi, jak również stan sanitarno–techniczny pomieszczeń (pokoje mieszkalne wraz z węzłami higieniczno–sanitarnymi, gabinet zabiegowy, magazyn odpadów medycznych).

Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu i odnowy biologicznej

Na koniec 2023 r. na terenie powiatu człuchowskiego zewidencjonowano 47 zakładów fryzjerskich, 53 gabinety kosmetyczne, 10 innych zakładów prowadzących więcej niż jedną usługę, 5 zakłady odnowy biologicznej oraz 1 gabinet tatuażu. W 2023 r. łącznie przeprowadzono kontrolę w 83 obiektach. Nałożono 6 mandatów karnych. Przeprowadzono 1 kontrolę interwencyjną w związku z nadesłaną skargą – przeprowadzona kontrola nie potwierdziła zarzutów dotyczących niewłaściwych warunków sanitarno–higienicznych. Podczas kontroli w/w podmiotów zwracano szczególną uwagę na wystarczającą ilość środków dezynfekcyjnych oraz bieżącą czystość w zakładach, jak również na sterylizację narzędzi wielokrotnego użytku.

Postępowanie ze zwłokami i szczątkami ludzkimi w zakresie zdrowia publicznego

Na terenie działalności Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Człuchowie, znajduje się 5 obiektów świadczących usługi pogrzebowe, ale tylko 3 z nich posiadają domy pogrzebowe. Wszystkie zakłady mogą świadczyć usługi z zakresu ekshumacji zwłok. W 2023 r. nadzorowano przebieg przeprowadzania ekshumacji zwłok przez firmy pogrzebowe. Ekshumacje przeprowadzane zostały z zachowaniem obowiązujących przepisów oraz na podstawie decyzji wydanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Człuchowie. Odpady stałe gromadzone w kontenerach lub pojemnikach. Właściciele obiektów mają podpisane umowy na odbiór odpadów

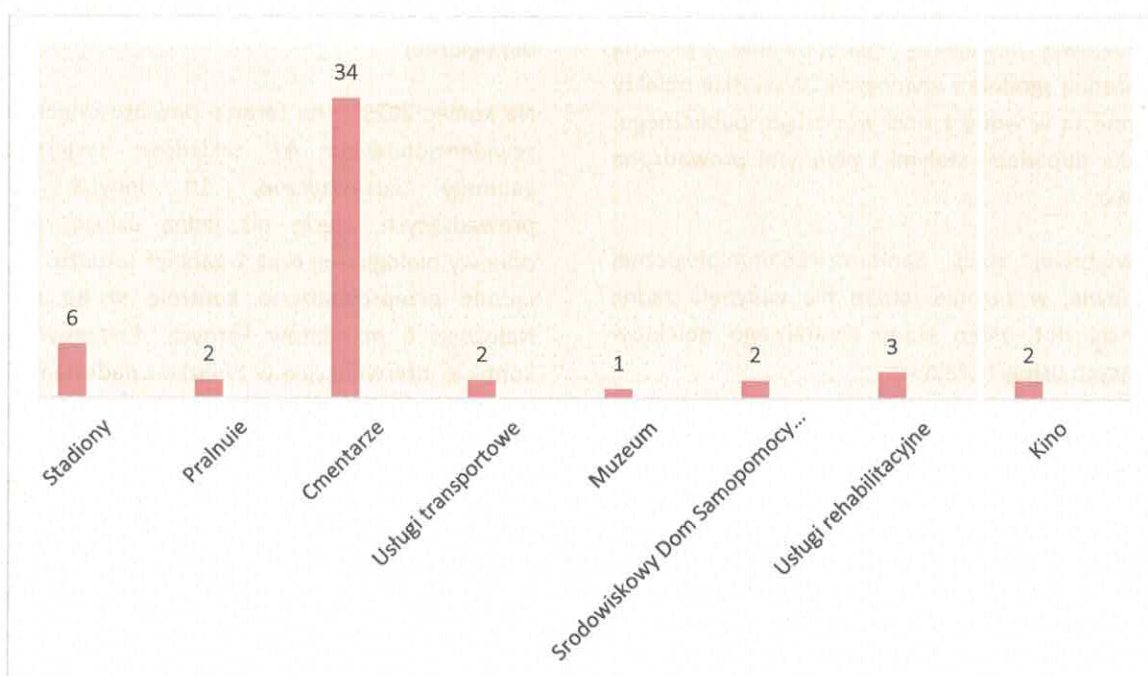
komunalnych oraz niebezpiecznych z firmami posiadającymi odpowiednie uprawnienia.

Powiat	Zakłady pogrzebowe	Domy przedpogrzebowe i kostnice	Decyzje dot. ekshumacji	Decyzje dot. Przewozu zwłok	Postanowienia dot. sprowadzenia zwłok z zagranicy
człuchowski	5	3	94	0	15

Inne

W ewidencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Człuchowie znajdują się również inne

obiekty użyteczności publicznej m.in. cmentarze, pralnie, zakłady rehabilitacji, boiska sportowe, muzeum – w sumie jest ich 52. W roku 2023 w tej grupie obiektów przeprowadzono łącznie 33 kontrole.

Obiekty podległe Ministerstwu Sprawiedliwości

Na terenie powiatu człuchowskiego znajduje się Zakład Karny zlokalizowany w Czarnem przy ul. Pomorskiej 1. Na terenie zakładu mieści się Szpital i Ambulatorium z Izbą Chorych. Na terenie Zakładu Karnego znajdują się pawilony mieszkalne wyposażone w łaźnie ogólne, a każda cela posiada kąpielnię sanitarną. W roku 2023 przyjęto łącznie 4 interwencje od skazanych osadzonych w Zakładzie Karnym w Czarnem. Sprawy dotyczyły m.in.

niewłaściwych warunków sanitarno-higienicznych łaźni, sali do ćwiczeń oraz siłowni na zewnątrz budynku, jak również występowania pluskiew, zakazów palenia na terenie boksów spacerowych. Jedna interwencja była zasadna i nałożona została a grzywna w postaci mandatu karnego na zarządcę Zakładu Karnego – dotyczyło to występowania pluskiew. W przypadku pozostałych trzech interwencji, skargi były nie zasadne. Wszyscy skarżący dostali pisemną odpowiedź na złożone skargi.

Ocena zaopatrzenia ludności w wodę

W 2023 r. pod nadzorem Powiatowej Stacji Sanitarno–Epidemiologicznej w Człuchowie znajdowały się 74 wodociągi sieciowe z podziałem na:

- 59 wodociągów zaopatrujących w wodę w ramach zbiorowego zaopatrywania w wodę,
- 15 wodociągów innych.

Wodociągi sieciowe zaopatrywały w wodę 51 882 konsumentów. Ilość przedsiębiorstw wodociągowo–kanalizacyjnych oraz innych właścicieli wodociągów na nadzorowanym terenie na podstawie przyznanego zezwolenia na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę w myśl zapisów Ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2028, z 2022 r. poz. 1549) nie uległa zmianie:

- Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o. o. w Człuchowie, ul. Sobieskiego 11, 77–300 Człuchów;
- Gmina Człuchów Zakład Gospodarki Komunalnej przy Urzędzie Gminy w Człuchowie, ul. Plantowa 28, 77–300 Człuchów;
- Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Debrznie ul. Traugutta 2, 77–310 Debrzno;
- Przedsiębiorstwo Wodno–Kanalizacyjne sp. z o.o. w Czarnem, Al. Zwycięzców 1c, 77–330 Czarne;
- Zakład Gospodarki Komunalnej w Rzeczenicy Sp. z o.o., ul. Człuchowska 11, 77–304 Rzeczenica;
- Zakład Gospodarki Komunalnej w Przechlewie, ul. Człuchowska 26, 77–320 Przechlewo;
- Zakład Gospodarki Komunalnej w Koczale, ul. Zielona 2, 77–220 Koczała.

Mieszkańcy miast i wsi powiatu człuchowskiego zaopatrywani byli w wodę z wodociągów sieciowych, zakładowych i lokalnych w 94 %, pozostałe to ujęcia indywidualne przydomowe. Jedynym źródłem zaopatrzenia w wodę są pokłady wód podziemnych. Na terenie miast pod nadzorem pozostawały 4 wodociągi publiczne (Człuchów – 1, Debrzno – 1, Czarne – 2).

Na terenach wiejskich pod nadzorem stacji znajdowało się:

- 55 wodociągów publicznych,
- 7 wodociągów zakładowych,
- 8 wodociągów lokalnych.

Podstawę oceny jakości wody przeznaczonej do spożycia w 2022 r. stanowiły wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Jakość wody w wodociągach badana była kilka razy w roku w punktach ustalonych wspólnie z właścicielami wodociągów. Częstotliwość badań jakości wody wynikała z załącznika nr 4C do ww. rozporządzenia.

W 2022 r. przedsiębiorstwa wodociągowo–kanalizacyjne oraz inni właściciele wodociągów wykonywali badania jakości wody w ramach kontroli wewnętrznej, zgodnie z harmonogramem ustalonym z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Człuchowie. Były one tak ustalone, aby nie kolidowały z prowadzonymi badaniami przez PPIS w Człuchowie. Sprawozdania z otrzymanych badań oraz oceny jakości wody sporządzone przez przedsiębiorstwa były przesyłane do Powiatowej Stacji Sanitarno–Epidemiologicznej w Człuchowie.

W wodociągach na terenie powiatu człuchowskiego woda odpowiadała wymaganiom stawianym wodzie przeznaczonej do spożycia przez ludzi w zakresie bakteriologicznym jak i fizykochemicznym. W roku 2022 Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Człuchowie w ramach prowadzonego nadzoru nad 74 wodociągami pobrał 142 próbki wody do badań. Probki wody dostarczane były do laboratorium Powiatowej Stacji Sanitarno–Epidemiologicznej w Człuchowie, gdzie wykonywane były badania podstawowe (monitoring kontrolny) – 130 próbek oraz do Laboratorium Wojewódzkiej Stacji Sanitarno–Epidemiologicznej w Gdańsku, gdzie wykonywane były badania rozszerzone (monitoring przeglądowy) – 12 próbek.

W ramach nadzoru sanitarnego jakości ciepłej wody w 2022 r. w celu wykrywania bakterii *Legionella* sp., Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Człuchowie stwierdził ponadnormatywną obecność bakterii w dwóch punktach na terenie powiatu człuchowskiego:

- Zakład Karny w Czarnem,
- Hotel PHUP Duet w Człuchowie.

W związku z powyższym, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Człuchowie wszczął postępowanie administracyjne i wydał decyzję

nakazującą doprowadzenie jakości ciepłej wody użytkowej do obowiązujących norm sanitarnych.

W związku z kontrolami w zakresie oceny stanu sanitarnego urządzeń wodociągowych, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Człuchowie nałożył grzywnę w drodze mandatu karnego na Dyrektora Zakładu Gospodarki Komunalnej w Koczale.

Nadzór nad jakością wody w kąpieliskach

Pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Człuchowie znajdują się 3 baseny kąpielowe:

- Samorządowy Basen Sportowo – Rekreacyjny w Człuchowie,
- Basen w Hotelu AUBRECHT COUNTRY SPA w Koprzywnicy,
- Basen w Hotelu nad Czernicą w Czarnem.

W 2022 r. pod nadzorem PPIS w Człuchowie było 7 kąpielisk:

- kąpielisko przy Ośrodku Wypoczynkowym nad Jeziorem Rychnowskim,
- kąpielisko przy Ośrodku Szkoleniowym WOPR Człuchów,
- kąpielisko nad jeziorem Staw Miejski w Debrznie,
- kąpielisko nad jeziorem Żuczek w Debrznie,
- kąpielisko nad jeziorem Końskim w Przechlewie,
- kąpielisko nad jeziorem Dymno w Koczale,
- kąpielisko nad jeziorem Szczytno przy Ośrodku Rekreacyjno – Wypoczynkowym „Rzewnica”.

Podczas sezonu letniego w kąpielisku nad jeziorem Żuczek w Debrznie wystąpił zakwit sinic, w związku z czym PPIS w Człuchowie podjął decyzję o tymczasowym zamknięciu tego kąpieliska w dniach 01.08 – 02.08.2022 r.

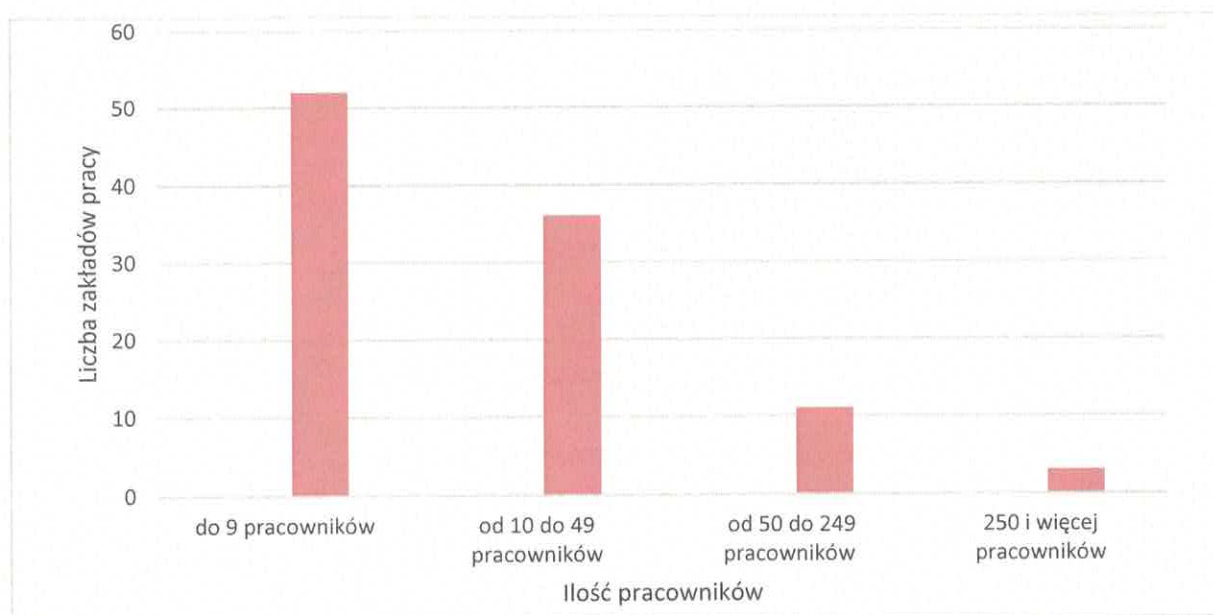
Wszystkie kąpieliska posiadały tablice informacyjne, na których umieszczono dane zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 21 grudnia 2018r. w sprawie ewidencji kąpielisk oraz sposobu oznakowania kąpielisk i miejsc wykorzystywanych do kąpeli (Dz.U. 2018 poz. 2476).

W sekcji Higieny Pracy na terenie objętym nadzorem Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Czułowie w 2023 roku znajdowały się w ewidencji 233 zakłady pracy. W 102 zakładach pracy przeprowadzono ogółem 108 kontroli. Liczba zatrudnionych pracowników w skontrolowanych zakładach wyniosła ogółem 3516 pracowników (6800 pracowników w zakładach pracy znajdujących się w ewidencji).

Liczba zakładów pracy wg liczby zatrudnionych pracowników objętych kontrolą w 2023 roku:

- do 9 pracowników – 52 zakładów,
- od 10 do 49 pracowników – 36 zakładów,
- od 50 do 249 pracowników – 11 zakładów,
- 250 i więcej pracowników – 3 zakłady.

Struktura zakładów pracy wg liczby pracowników objętych kontrolą sekcji Higieny Pracy w 2023 roku

Ocena stanu sanitarnego zakładów pracy

W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości podczas prowadzonego nadzoru sanitarnego w 20 zakładach wszczęto postępowanie administracyjne.

W 20 decyzjach zawarto 64 nakazy, uwzględniono m.in. nakazy:

- w zakresie badań i pomiarów czynników szkodliwych – 17 nakazów;

- w zakresie rejestrów czynników szkodliwych – 5 nakazów;
- w zakresie oceny ryzyka zawodowego – 2 nakazy;
- w zakresie poprawy warunków sanitarno – higienicznych pomieszczeń pracy i pomieszczeń sanitarno – higienicznych – 7 nakazów;
- w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin – 4 nakazy;
- w zakresie substancji, mieszanin lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy – 8 nakazów.

Wykaz liczby zakładów w ewidencji na dzień 31.12. 2023r, liczby zakładów poddanych kontroli oraz liczby przeprowadzonych kontroli wg PKD przez sekcję Higieny Pracy w 2023 roku.

	PKD	Liczba zakładów w ewidencji	Liczba zakładów poddanych kontroli	Liczba kontroli
01	Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, wyłączaając działalność usługową	30	5	5
02	Leśnictwo i pozyskiwanie drewna	11	1	1
08	Pozostałe górnictwo i wydobywanie	1	1	2
10	Produkcja artykułów spożywczych	14	5	6
14	Produkcja odzieży	1	1	1
15	Produkcja skóry i wyrobów ze skór wyprawionych	1	1	1
16	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania	19	9	9
17	Produkcja papieru i wyrobów z papieru	6	3	3
20	Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	1	1	1
22	Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	6	1	1
23	Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	1	1	1
25	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	11	4	4
27	Produkcja urządzeń elektrycznych	1	0	0
28	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej nie sklasyfikowanych	5	1	2
29	Produkcja pozostałych części i akcesoriów do pojazdów silnikowych, z wyłączeniem motocykli	2	0	0
31	Produkcja mebli	12	6	7
33	Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	1	0	0
35	Wytwarzanie i zaopatrywanie	7	1	2
36	Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	4	2	2
37	Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków	4	0	0
38	Działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem odpadów, odzysk surowców	5	5	5
41	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	3	1	1
42	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	1	1	2
43	Roboty budowlane specjalistyczne	3	1	1
45	Handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi, naprawa pojazdów samochodowych	14	2	2
46	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	6	8	8
47	Handel detaliczny z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	17	15	15
49	Transport lądowy oraz transport rurociągowy	2	1	1
55	Zakwaterowanie	1	1	1

68	Działalność związana z obsługą rynku	1	1	1
73	Reklama, badanie rynku i opinii publicznej	3	1	1
81	Działalność usługowa związana z utrzymaniem porządku w budynkach i zagospodarowaniem terenów zieleni	2	0	0
84	Administracja publiczna i ochrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	8	6	6
85	Usługi w zakresie edukacji	4	4	4
86	Opieka zdrowotna	8	4	4
87	Pomoc społeczna z zakwaterowaniem	2	2	2
91	Działalność bibliotek, archiwów, muzeów oraz pozostała działalność związana z kulturą	5	3	3
93	Działalność sportowa, rozrywkowa i rekreacyjna	2	2	2
94	Działalność organizacji członkowskich	1	0	0
95	Naprawa i konserwacja komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego	2	0	0
96	Pozostała indywidualna działalność usługowa	5	1	1

Ocena narażenia na czynniki szkodliwe w zakładach pracy

Na terenie powiatu człuchowskiego występuje narażenie na czynniki szkodliwe dla zdrowia tj. hałas, drgania, pyły, czynniki chemiczne, czynniki rakotwórcze, czynniki biologiczne. W skontrolowanych zakładach w 2023r. stwierdzono w 8 przekroczenia NDN hałasu, w 1 przekroczenia NDN drgań, w 1 zakładzie przekroczenie NDS czynników chemicznych, w 1 zakładzie przekroczenia NDS pyłów. W 25 zakładach (na 233 ogółem w ewidencji) stwierdza się przekroczenia czynników fizycznych.

Choroby zawodowe

W 2023 r. do PSSE w Człuchowie wpłynęły 3 zgłoszenia podejrzenia choroby zawodowej, wydano 1 decyzję stwierdzającą chorobę zawodową: zespół cieśni w obrębie nadgarstka – poz. 20.1 w wykazie chorób zawodowych.

Działania promocyjne i informacyjne

Przekazywanie informacji dotyczących przestrzegania przepisów o niepaleniu papierosów i e-papierosów i odpowiednim oznakowaniu w miejscu pracy. Udzielanie informacji pracodawcom o kampaniach pod nazwą: „Serce do pracy”, „Chroń siebie i innych – Noś półmaskę”, „Zachowania prozdrowotne związane ze stylem życia w kontekście ekspozycji zawodowej”.

Nadzór nad zakładami produkcji i obrotu żywnością oraz materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

- liczba zakładów pod nadzorem: 549,
- liczba skontrolowanych zakładów, w których stwierdzono nieprawidłowości: 30.

Liczba zakładów znajdujących się w rejestrze	549	
Liczba zaplanowanych kontroli	208	
Liczba przeprowadzonych kontroli planowanych	166	
% realizacji planu kontroli	79,8%	
Liczba kontroli nieplanowanych	149	
w tym	Liczba rekontroli	19
	Liczba kontroli interwencyjnych	18
	Liczba kontroli dot. zatwierdzania zakładów	56
	Liczba granicznych kontroli sanitarnych	0
	Inne, np. w zakładach niezarejestrowanych	11
Łączna liczba przeprowadzonych kontroli	315	

W roku 2023 wytypowano 208 obiektów do kontroli. W 34 obiektach zaplanowanych do kontroli przedsiębiorcy zakończyli działalność, w 7 zakładach działalność została zawieszona, w związku z czym kontrole nie zostały wykonane. W 1 zakładzie tj. Przyczepa Gastronomiczna będąca pod nadzorem PPIS Człuchowie kontrole nie wykonano, w związku z pismem przedsiębiorcy informującym o prowadzeniu działalności w sezonie letnim w pasie nadmorskim.

Działalność represyjna w poszczególnych rodzajach nadzorowanych zakładów.

W roku sprawozdawczym wydano łącznie 94 decyzje administracyjne. Decyzje administracyjne zostały wydane na przedsiębiorców po przeprowadzonych kontrolach, które wykazały nieprawidłowy stan sanitarno-techniczny zakładu. Łączna liczba decyzji na poprawę stanu z wyznaczonym terminem wykonania zaleceń wyniosła 7 i dotyczyła m.in. niewłaściwego stanu technicznego ścian i sufitów, urządzeń i sprzętu. W wyniku przeprowadzonych czynności kontrolnych w 30 zakładach stwierdzono nieprawidłowości. Na osoby odpowiedzialne nałożono 27 grzywnien w drodze

mandatu karnego na łączną kwotę 6350 zł. Ponadto wydano 84 decyzje o wykreśleniu zakładu z rejestru, w związku ze złożeniem wniosków przez przedsiębiorców o wykreślenie zakładu z rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Wydano również:

- 1 decyzję uchylającą własną decyzję na prośbę przedsiębiorcy, w związku z rezygnacją świadczenia usług w formie cateringu,
- 2 decyzje o dokonaniu zmian w rejestrze.

Ocena stanu sanitarnego poszczególnych rodzajów obiektów.

W roku sprawozdawczym wydano 7 decyzji nakazujących poprawę stanu sanitarno-technicznego z wyznaczonym terminem usunięcia uchybień:

- 3 zakłady obrotu żywnością,
- 2 zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego,
- 1 zakład żywienia zbiorowego otwartego,
- 1 zakład produkcyjny.

Decyzje dotyczyły niewłaściwego stanu technicznego ścian, sufitów, sprzętu. W każdym z zakładów przeprowadzono kontrole sprawdzające po upływie terminu wykonania zaleceń. Przedsiębiorcy wywiązywali się z nałożonych zaleceń.

Na wniosek przedsiębiorców o zatwierdzenie i wpis zakładu do rejestru wydano 55 decyzji zatwierdzających zakład.

Pracownicy sekcji przeprowadzali kontrole podczas odbywających się imprez masowych m.in. dożynek, dni powiatu i innych. Kontrole przeprowadzane były w punktach gastronomicznych, food-truck będących również pod nadzorem innych Inspekcji.

Kontrole podejmowano podczas wycieczki zimowego i letniego zarówno w obiektach ze stałą infrastrukturą jak i pod namiotami przy współpracy sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży. Każda z sekcji sporządzała własny protokół.

Zgodnie z harmonogramem poboru próbek na 2023 r. pobrano łącznie 185 próbek środków spożywczych, zarówno w miejscach produkcji jak i obrotu. Badania przeprowadzono w kierunku mikrobiologicznym, chemicznym oraz dokonano oceny ich znakowania.

Przeprowadzone badania potwierdziły zgodność z przepisami i nie doprowadziły do dyskwalifikacji.

Ocena sposobu żywienia w zakładach żywienia zbiorowego typu zamkniętego.

Jakościową ocenę jadłospisu, poza oceną w jednostkach sytemu oświaty dokonano w żłobku na podstawie jadłospisu dekadowego. Całodzienny jadłospis zawierał produkty spożywcze pochodzące z różnych grup środków spożywczych oraz stosowane były różne techniki sporządzania potraw oraz różnorodność potraw. Podczas oceny stwierdzono, iż wykorzystanie grupy produktów cukier i słodczy jest właściwie ograniczone. Dzieci nie otrzymują gotowych napojów mlecznych, słodczy. Żłobek przyjął zasadę serwowania w każdym posiłku owoców lub warzyw z uwagi na to, iż ilości podane w rekomendacji (400 g dla grupy owoce i warzywa, przy czym udział warzyw w jadłospisie powinien być większy) dzieci nie są w stanie zjeść. Oceniany jadłospis nie zawierał zalecanej ilości podanej w rekomendacji dla grupy owoce i warzywa. Uzgodniono z osobą odpowiedzialną, iż zostanie zwiększona ilość owoców i warzyw w posiłkach w żywieniu żłobkowym. Próbkę posiłku obiadowego pobrano w Niepublicznym Przedszkolu, w którym posiłki pochodzą z firmy cateringowej. Badania wykonano w kierunku zawartości białka, tłuszczu, soli oraz wartości energetycznej oraz oceniono jadłospis dekadowy. Ocenę przeprowadzono wykorzystując listę wspomagającą ocenę żywienia w przedszkolu pod kątem spełnienia wymagań zawartych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. oraz program komputerowy Dieta 6d. Badanie laboratoryjne posiłku wykazało za dużą zawartość soli – 2,8 g oraz braku spełnienia zapotrzebowania na energię w posiłku obiadowym. Przekazując ocenę żywienia wydano zalecenie o konieczności zmniejszenia ilości soli oraz dostosowanie jadłospisu do właściwego podziału energii na poszczególne posiłki.

Nadzór nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością w zakładach produkcji i w obrocie:

Wytwórnice materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

W tej grupie pod nadzorem znajdowały się 2 zakłady. W trakcie roku 1 przedsiębiorca złożył wniosek o wykreślenie zakładu z rejestru.

Przedsiębiorstwo Produkcyjne „Polstyr” sp. z o. o, ul. Koszalińska 4, 77–300 Człuchów, który produkuje naczynia z tworzyw sztucznych m.in. pojemniki do przechowywania żywności, miski oraz dzbanki z miarką o różnej pojemności. Podstawowymi tworzywami używanymi do produkcji tych naczyń jest polistyren oraz polipropylen. W roku 2023 przeprowadzono kontrolę sanitarną tematyczną dot. śledzenia drogi materiału i wyrobu – traceability. Nie stwierdzono niezgodności. Podczas kontroli pobrano do badania 1 pojemnik do kontaktu z żywnością w kierunku migracji globalnej. Próbkę zgodne z wymaganiami.

Miejsca obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością (12) w tym:

- Hurtownie 1,
- Sklepy 11.

Liczba stwierdzonych nieprawidłowości w zakładach produkcji – 0.

Liczba stwierdzonych nieprawidłowości w zakładach obrotu – 0.

Kontrole materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością w zakładach produkcji żywności z wykorzystaniem list pytań kontrolnych.

Rodzaj zakładu produkcji żywności wg MZ–48	cukiernia	Zakład przemysłu zbożowo–młynarskiego
Liczba obiektów skontrolowanych	1	1
Rodzaje opakowań	z tworzyw sztucznych	
	pozostałe	Opakowanie tekturowe do ciast i tortów Worki papierowe, worki polipropylenowe typu big-bag na przetrzymywanie produktów suchych i sypkich
Stwierdzone nieprawidłowości i podejmowane działania	brak	brak

Interwencje i skargi konsumentów/organizacji

Tab. Interwencje/skargi konsumentów/organizacji

Grupy obiektów/ rodzaje żywności	Liczba obiektów pod nadzorem	Liczba interwencji, skarg konsumentów/organizacji na działanie obiektów znajdujących się pod nadzorem	Zasadność interwencji/skarg konsumentów w %
Produkcja żywności	148	0	6/15 40%
Obrót żywnością	212	12	
Żywnienie zbiorowe otwarte	94	2	
Żywnienie zbiorowe zamknięte	82	1	
Suplementy diety, żywność dla określonych grup, żywność wzbogacana (produkcja i obrót)	5	0	
Materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością (produkcja i obrót)	14 w tym 2 wytwórnice	0	

Liczba zarejestrowanych interwencji w roku 2023 w sekcji Higieny Żywności wyniosła 15. Interwencje dotyczyły głównie zastrzeżeń, co do braku zachowania właściwego stanu higienicznego zakładu oraz środków spożywczych znajdujących się w obrocie po upływie terminu przydatności do spożycia, dat minimalnych trwałości oraz warunków ich przetrzymywania. Jedną interwencją w zakładzie obrotu żywnością dotyczyła niewłaściwej gospodarki odpadami. Zarejestrowano 1 interwencję przekazaną zgodnie z właściwością miejscową przez PPIS w Drawsku Pomorskim dot. Zakładu Karnego w Czarnem będącego pod nadzorem PPIS w Człuchowie. Osadzony wnioskował o przeprowadzenie wnikliwej i zarazem nie zapowiedzianej kontroli w pomieszczeniach bloku żywienia oraz pawilonach mieszkalnych. Kontrolę przeprowadzono wspólnie z pracownikami sekcji Higieny Komunalnej. Każda z sekcji sporządziła własny protokół z kontroli. Zastrzeżenia dotyczyły niewłaściwego stanu sanitarno-technicznego. Stwierdzono częściowe potwierdzenie zażaleń zawartych we wniosku, w związku z czym wydana została decyzja nakazująca poprawę stanu sanitarno-technicznego z wyznaczonym terminem usunięcia nieprawidłowości. Na każdy wniosek udzielono pisemnej odpowiedzi w zakresie przeprowadzonych wyników kontroli.

Współpraca z innymi Inspekcjami

– Inspekcja Weterynaryjna

Kontrolę przeprowadzono w zakładzie znajdującym się pod wspólnym nadzorem tj. zakład żywienia zbiorowego typu otwartego Restauracja OSTOJA, Sporysz 8. Każda z Inspekcji sporządziła własny protokół z kontroli. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

– Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa

Zgodnie z planem działania na 2023r. dotyczącym produkcji pierwotnej pochodzenia roślinnego realizowanego w ramach Porozumienia pomiędzy Głównym Inspektorem Sanitarnym, Głównym Inspektorem Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz Głównym Inspektorem Ochrony Środowiska w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego, wytypowano 4 Gospodarstwa Rolne do wspólnej kontroli. Wykonano 3 z 4 wytypowanych gospodarstw do kontroli, w związku z zakończeniem działalności przez jednego rolnika. Kontrole przeprowadzono podczas zbioru owoców miękkich oraz zbóż. Pobrano do badania, w kierunku obecności metali próbkę owoców miękkich – porzeczka czerwona. Próbkę zgodną z przepisami prawa.

Sekcja Promocji Zdrowia Powiatowej Stacji Sanitarno–Epidemiologicznej w Człuchowie realizuje kierunki działań prozdrowotnych w oparciu o Ustawę o Państwowej Inspekcji Sanitarnej z dnia 14 marca 1985 r. (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 416), zalecenia Światowej Organizacji Zdrowia oraz potrzeby środowiska lokalnego wynikające z aktualnej sytuacji epidemiologicznej.

Działalność oświatowo – zdrowotna realizowana jest w celu kształtowania odpowiednich postaw oraz zachowań prozdrowotnych. Opiera się na inicjowaniu i wytyczaniu kierunków działań zmierzających do

zapoznania społeczeństwa z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia, popularyzowaniu zasad higieny, zdrowego stylu życia, koordynowaniu i nadzorowaniu działalności oświatowo–zdrowotnej prowadzonej przez placówki nauczania i wychowania.

Grupę odbiorców stanowi społeczność lokalna, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci w wieku przedszkolnym, uczniów szkół podstawowych, młodzieży ze szkół ponadpodstawowych, rodziców i opiekunów, nauczycieli, wychowawców oraz pedagogów szkolnych.

REALIZACJA INTERWENCJI

PROGRAMOWYCH

Ogólnopolski Program Edukacyjny „Trzymaj Formę!”

Główny cel programu

Edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety w oparciu o indywidualną odpowiedzialność i wolny wybór jednostki.

Liczba szkół realizujących program

W powiecie człuchowskim w roku szkolnym 2022/2023 program realizowany był w **7 szkołach** podstawowych.

Liczba uczestników programu

W programie uczestniczyło **386 (w tym 72 sporadycznie)** oraz **179 rodziców**.

Liczba wizytacji:

W 2023 roku przeprowadzono **4 wizytacje** w ramach oceny realizacji programu „Trzymaj Formę!”. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

Liczba szkoleń

W 2023 roku przeprowadzono **1 szkolenie** dla koordynatora szkolnego w ramach przygotowania placówki do realizacji programu. Liczba odbiorców: **1 koordynator**.

W XVII „Trzymaj Formę!” edycji programu udział wzięło 7 szkół podstawowych.

Adresatami programu są uczniowie szkół podstawowych w klasach V–VIII. Działania w ramach programu są realizowane przez koordynatorów szkolnych przy współudziale pracownika sekcji Promocji Zdrowia z Higieną Dzieci i Młodzieży oraz zaproszonych specjalistów, w tym: dietetyków, trenerów, sportowców, pielęgniarek oraz rodziców i kadry pedagogicznej.

Promocja programu „Trzymaj Formę!” w mediach społecznościowych

W 2023 r. na prowadzonym przez PSSE w Człuchowie portalu Facebook zamieszczono 3 posty w ramach promocji programu „Trzymaj Formę!” **Liczba odbiorców postów: 473 osób.**

Program „Skąd się biorą produkty ekologiczne?”

SKĄD SIĘ BIORĄ produkty EKOLOGICZNE

Główny cel programu

Zwiększanie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat.

Liczba szkół realizujących program

W powiecie człuchowskim w roku szkolnym 2022/2023 program realizowany był w **6 przedszkolach.**

Liczba uczestników

W programie uczestniczyło **217 dzieci w wieku 5–6 lat** oraz **38 rodziców.**

Liczba wizytacji

W 2023 roku przeprowadzono **3 wizytacje** w ramach oceny realizacji programu „Skąd się biorą produkty ekologiczne?”. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

Program „Skąd się biorą produkty ekologiczne?” był realizowany w powiecie człuchowskim po raz trzeci.

Przedszkola zrealizowały program zgodnie z założeniami, rozszerzając zajęcia o dodatkowe działania, takie jak:

- założenie ogródka z roślinami miododajnymi dla pszczoł;
- założenie ogródka warzywnego z uprawą ekologiczną;
- przyrządzanie potraw i soków z owoców z upraw ekologicznych;
- ekologiczne kiszenie kapusty
- wycieczki do gospodarstw ekologicznych i do sklepów z ekologiczną żywnością;
- zajęcia na temat pszczoł – ekologicznego miodu;
- spotkania ze specjalistami.

Według koordynatorów przedszkolnych realizacja programu przyczyniła się do zwiększenia świadomości dzieci na temat rolnictwa ekologicznego oraz pozwoliła na budowanie właściwych nawyków żywieniowych wśród dzieci. Interdyscyplinarny sposób prowadzenia zajęć umożliwił uczestnikom wykorzystanie zdobytej wiedzy w praktyce.

Program przedszkolnej edukacji antytytoniowej „Czyste powietrze wokół nas”

Główny cel programu

Wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy oraz zwiększenie umiejętności dzieci w zakresie radzenia sobie w sytuacjach, gdy przebywają w zadymionych pomieszczeniach lub gdy dorośli palą przy nich tytoń.

Liczba przedszkoli realizujących program

W powiecie człuchowskim w roku szkolnym 2022/2023 program realizowany był w **7 przedszkolach**, w tym 6 przedszkolach i 1 oddziale przedszkolnym.

Liczba uczestników

W programie uczestniczyło **281 dzieci** oraz **74 rodziców**.

Liczba wizytacji:

W 2023 roku przeprowadzono **2 wizytacje** w ramach oceny realizacji programu „Czyste powietrze wokół nas”. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

Najsukuteczniejszym działaniem w dziedzinie profilaktyki chorób odtyniowych jest zapobieganie palenia tytoniu. Dlatego też konieczne są interdyscyplinarne działania zmierzające do kształtowania prawidłowych postaw zdrowotnych od najmłodszych lat.

Działania w ramach programu są realizowane przez koordynatorów szkolnych przy współudziale pracownika sekcji Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia i zaproszonych gości. W wybrane zajęcia zaangażowani są również rodzice i opiekunowie dzieci.

Program skierowany jest do dzieci 5–6-letnich, jednak korzystają z niego również dzieci 3–4-letnie. W ramach realizacji programu dzieci uczestniczą w zajęciach tematycznych, spotkaniach z gośćmi, wycieczkach edukacyjnych, konkursach i festynach rodzinnych.

Program obecny jest w przedszkolach z terenu powiatu człuchowskiego od wielu lat i wciąż oceniany jest przez koordynatorów przedszkolnych jako skuteczna metoda edukacji dzieci w zakresie szkodliwości palenia tytoniu.

Program antytytoniowej edukacji zdrowotnej „Bieg po zdrowie”

Główny cel programu

Zwiększenie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia tytoniu oraz pokazanie atrakcyjności życia w środowisku wolnym od dymu tytoniowego

Liczba szkół realizujących program

W powiecie człuchowskim w roku szkolnym 2022/2023 program realizowany był w **2 szkołach podstawowych**.

Liczba uczestników

W programie uczestniczyło **48 uczniów** oraz **36 rodziców**.

Liczba wizytacji:

W 2023 roku przeprowadzono **2 wizytacje** w ramach oceny realizacji programu „Bieg po zdrowie”. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

Liczba szkoleń

W 2023 roku przeprowadzono **1 szkolenie** dla koordynatora szkolnego w ramach przygotowania placówki do realizacji programu. Liczba odbiorców: **1 koordynator**.

Program jest bardzo pozytywnie oceniany przez koordynatorów. Problem stanowi brak materiałów edukacyjnych.

Działania w ramach programu są realizowane przez koordynatorów szkolnych przy współudziale pracownika sekcji Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia.

Programy edukacyjne „Podstępne WZW”, „Znamię! Znam je?”

Programy edukacyjne „Podstępne WZW”, „Znamię! Znam je?” są realizowane w ramach profilaktyki zakażeń wirusowego zapalenia wątroby oraz profilaktyki zachorowań na czerniaka. Programy zostały opracowane przy współpracy Państwowej Inspekcji Sanitarnej Województwa Pomorskiego i Fundacji „Gwiazda Nadziei”.

1. „Podstępne WZW”

Główny cel programu

Upowszechnienie wśród młodzieży wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu B i C, uświadomienie ryzyka zakażenia wirusami HBV i HCV oraz zagrożeń wynikających z zakażenia, wpojenie zasad profilaktyki w tym zakresie oraz pobudzenie do refleksji nad akceptacją osób zakażonych.

Liczba szkół realizujących program

W powiecie człuchowskim w roku szkolnym 2022/2023 program realizowany był w **3 szkołach ponadpodstawowych**.

Liczba uczestników

W programie uczestniczyło **458 uczniów**.

200 rodziców uczestniczyło w spotkaniu na temat programu.

Liczba wizytacji:

W 2023 roku przeprowadzono **3 wizytacje** w ramach oceny realizacji programu „Podstępne WZW”. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

Zrealizowane zajęcia przyczyniły się do zdobycia wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby oraz profilaktyki innych chorób zakaźnych. Koordynatorzy zgodnie wskazują na potrzebę nowych pomocy dydaktycznych. Wszyscy koordynatorzy szkolni oceniają wysoko wartość merytoryczną programu „Podstępne WZW” i widzą potrzebę jego realizacji w następnym roku szkolnym.

2. „Znamię! Znam je?”

Główny cel programu

Zwiększenie świadomości i wiedzy na temat czerniaka, jednego z najbardziej agresywnych nowotworów skóry, zachęcanie do regularnych badań oraz przestrzeganie podstawowych zasad ochrony przed czerniakiem.

Liczba szkół realizujących program

W powiecie człuchowskim w roku szkolnym 2022/2023 program realizowany był w **4 szkołach ponadpodstawowych**.

Liczba uczestników

W programie uczestniczyło **504 uczniów**.

200 rodziców uczestniczyło w spotkaniu na temat programu.

Liczba wizytacji:

W 2023 roku przeprowadzono **4 wizytacje** w ramach oceny realizacji programu „Znamię! Znam je?”. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

W opinii koordynatorów szkolnych program „Znamię! Znam je?” znacząco wpływa na wzrost wiedzy uczniów na temat czerniaka skóry i wzbogaca odbiorców o umiejętności z zakresu profilaktyki chorób skórnych i rozpoznawania niepokojących znamion na swoim ciele. Wszyscy koordynatorzy szkolni oceniają wysoko wartość merytoryczną programu i widzą potrzebę jego realizacji w następnym roku szkolnym. Koordynatorzy zgłaszają potrzebę rozwinięcia programu, nowych materiałów i narzędzi programowych.

Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych – „ARS, czyli jak dbać o miłość”

Program edukacyjny „ARS, czyli jak dbać o miłość?” został opracowany w ramach projektu “Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych” współfinansowanego ze środków Szwajcarsko–Polskiego Programu Współpracy.

Główny cel programu

Ograniczenie używania substancji psychoaktywnych przez kobiety w wieku prokreacyjnym (15–49 lat).

Liczba szkół realizujących program

W powiecie człuchowskim w roku szkolnym 2022/2023 program realizowany był w **1 szkole ponadpodstawowej**.

Liczba uczestników

W programie uczestniczyło **117 uczniów**.

Liczba wizytacji:

W 2023 roku przeprowadzono **1 wizytację** w ramach oceny realizacji programu „ARS, czyli jak dbać o miłość?”. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

Dzięki zaangażowaniu koordynatora szkolnego, program zostaje rozbudowany o bardziej atrakcyjne dla uczestników narzędzia, np. filmy edukacyjne, ćwiczenia warsztatowe.

„Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS”

Działania profilaktyczne dotyczące zakażeń wirusem HIV są realizowane na podstawie *Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS opracowanego na lata 2022–2026*. Założenia programu obejmują usprawnianie zapobiegania zakażeniom wirusem HIV, edukację społeczeństwa oraz podjęcie wsparcia i opieki zdrowotnej dla osób zarażonych HIV i chorych na AIDS.

Główny cel programu

Głównym celem Programu jest podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży, na temat zagrożeń związanych z uzależnieniami oraz promowanie zachowań, które mają na celu zapobieganie zakażeniom HIV, w tym:

- wzrost poziomu wiedzy na temat HIV/AIDS u ogółu społeczeństwa oraz zmiany postaw, ze szczególnym uwzględnieniem odpowiedzialności za własne zdrowie i życie;
- zapewnienie odpowiedniego dostępu do informacji, edukacji i usług w zakresie profilaktyki HIV/AIDS;
- zwiększenie poziomu akceptacji społecznej wobec osób żyjących z HIV/AIDS, ich rodzin i bliskich.

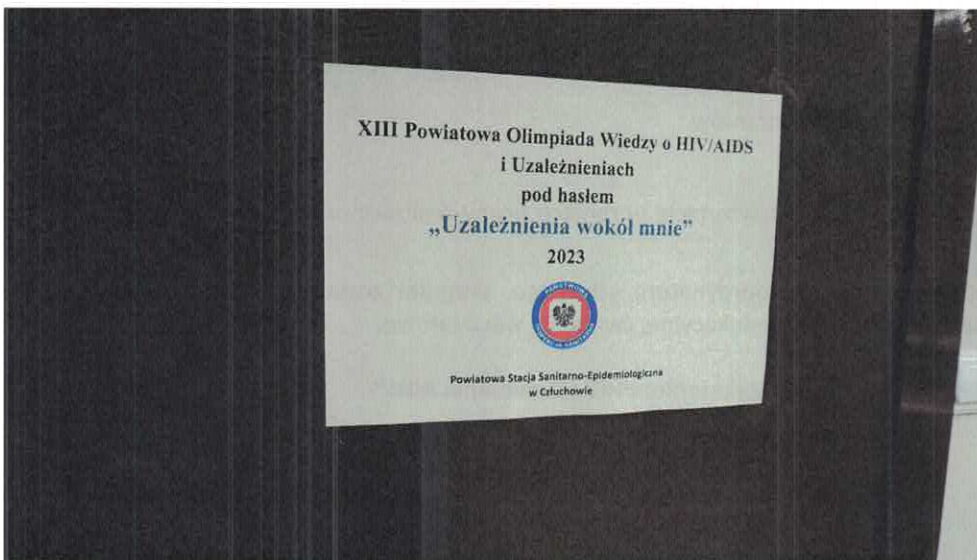
Zasadnicze działania

a) Olimpiada Wiedzy o HIV/AIDS i Uzależnieniach „Uzależnienia wokół mnie”

Powiatowa Olimpiada Wiedzy o HIV/AIDS i Uzależnieniach „Uzależnienia wokół mnie” 14 grudnia 2023 roku w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Człuchowie odbyła się XIII Powiatowa Olimpiada wiedzy o HIV/AIDS i uzależnieniach „Uzależnienia wokół mnie”. Konkurs skierowany był do klas VIII szkół podstawowych. Uczestnicy mieli za zadanie rozwiązać test wiedzy składający się z 40 pytań zamkniętych na temat HIV/AIDS i uzależnień od tytoniu, środków psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych. Udział w Olimpiadzie wzięło **12 uczniów** (laureaci etapu szkolnego) z terenu powiatu człuchowskiego.

Organizatorem Konkursu był Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Człuchowie. Honorowy patronat nad wydarzeniem objęli: Burmistrz Miasta Człuchów, Wójt Gminy Człuchów, Burmistrz Miasta i Gminy Debrzno, Wójt Gminy Koczała, Wójt Gminy Przechlewo; Wójt Gminy Rzeczenica.

Wszyscy uczestnicy Olimpiady otrzymali dyplomy oraz atrakcyjne nagrody. **Sponsorami imprezy byli: Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Człuchowie, Burmistrz Miasta Człuchów, Wójt Gminy Człuchów, Burmistrz Miasta i Gminy Debrzno, Wójt Gminy Koczała, Wójt Gminy Przechlewo, Wójt Gminy Rzeczenica.**

XIII Powiatowa Olimpiada Wiedzy o HIV/AIDS i Uzależnieniach „Uzależnienia wokół mnie”

XIII Powiatowa Olimpiada Wiedzy o HIV/AIDS i Uzależnieniach „Uzależnienia wokół mnie”

Informacja dotycząca realizacji zadania została zamieszczona na stronie www.facebook.com dnia 15 grudnia 2023 r.:

[\[https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=pfbid02uUxS9JUtmNjW8moV9rFbj8YZXK47mQcEHMYceQHtaaDPYQhrUu14XjB23B8c8xi6l&id=100064518079987&locale=pl_PL\]](https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=pfbid02uUxS9JUtmNjW8moV9rFbj8YZXK47mQcEHMYceQHtaaDPYQhrUu14XjB23B8c8xi6l&id=100064518079987&locale=pl_PL).

b) Narada dla przedstawicieli samorządów powiatu człuchowskiego

Narada odbyła się 6 kwietnia 2023 r. a jej celem było omówienie współpracy w ramach Krajowego Programu Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV. Uczestnikom zostały przekazane materiały na temat HIV i AIDS w języku polskim oraz ukraińskim do rozdysponowania na terenie poszczególnych gmin. **Udział w naradzie wzięły 4 osoby.**

Narada dla przedstawicieli samorządów powiatu człuchowskiego

- a) **Poradnictwo w zakresie tematyki HIV/AIDS dla osób zainteresowanych oraz dystrybucja materiałów informacyjno–edukacyjnych w ramach akcji profilaktycznych:**
- Festyn Dzień Dziecka w Czarnem (czerwiec 2023) – **liczba odbiorców: 20 osób.**
 - Dożynki Gminne w Koczale (wrzesień 2023) – **liczba odbiorców: 10 osób.**
 - Dożynki Powiatowe w Wierzchowie Dworcu (wrzesień 2023) – **liczba odbiorców: 50 osób.**

Profilaktyka zakażeń HIV w mediach społecznościowych

W 2023 r. na prowadzonym przez PSSE w Człuchowie portalu Facebook zamieszczono **7 postów** na temat profilaktyki zakażeń HIV i zwalczania AIDS (w tym informacje na temat obchodów „Światowego Dnia AIDS”, „Europejskiego Tygodnia Testowania”). **Liczba odbiorców postów: 1246 osób.**

Dystrybucja materiałów informacyjno–edukacyjnych

Materiały w postaci plakatów oraz ulotek tematycznych zostały przekazane bezpośrednio do **13 placówek** z prośbą o dalszą dystrybucję. Materiały trafiły m.in. do: jednostek samorządu terytorialnego, szkół ponadpodstawowych, placówki opiekuńczo–wychowawczej. **Liczba odbiorców: 1370 osób.**

REALIZACJA INTERWENCJI

NIEPROGRAMOWYCH

Monitorowanie przestrzegania zapisów ustawy antytytoniowej

Monitorowanie przestrzegania przepisów ustawy z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. 2023 poz. 700 ze zm.).

Do Wojewódzkiej Stacji Sanitarно–Epidemiologicznej w Gdańsku przesyłane są miesięczne sprawozdania dotyczące przestrzegania zakazu palenia w przedsiębiorstwach, podmiotach leczniczych, jednostkach organizacyjnych systemu oświaty, jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, zakładach pracy, obiektach kultury i wypoczynku, lokalach gastronomiczno–rozrywkowych, obiektach służących obsłudze podróźnych, pomieszczeniach obiektów sportowych i innych pomieszczeniach użytku publicznego na podstawie

informacji uzyskanych podczas kontroli ww. obiektów od pracowników Sekcji: Epidemiologii, Higieny Pracy, Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku, Higieny Komunalnej oraz Promocji Zdrowia z Higieną Dzieci i Młodzieży.

Ilość przeprowadzonych kontroli

W 2023 r. został przeprowadzonych 515 kontroli. Stwierdzono nieprawidłowości w jednym obiekcie – złamanie zakazu palenia papierosów tradycyjnych w podmiocie leczniczym.

Profilaktyka palenia tytoniu

a) Światowy Dzień Bez Tytoniu

- **Powiatowy Konkurs Plastyczny pt. „Światowy Dzień bez Tytoniu – Dokonaj właściwego wyboru!”**

Z okazji obchodów Światowego Dnia bez Tytoniu odbył się powiatowy konkurs plastyczny dla uczniów klas V–VI szkół podstawowych. Zadaniem uczestników konkursu było dostarczenie pracy plastycznej w formie plakatu wraz z hasłem antynikotynowym. Prace płaskie wykonane w technikach dowolnych (rysunek, malarstwo, wycinanki, wyklejanki, itp.) w formacie A3 miały propagować zdrowy styl życia wolny od dymu tytoniowego, korzyści wynikające z rezygnacji z palenia tytoniu i inhalowania e–papierosów oraz wskazywać możliwości uniknięcia zagrożeń poprzez świadomy wybór korzystnych zachowań sprzyjających zdrowiu.

Konkurs trwał **od 15 maja 2023 r. do 23 czerwca 2023 r.**

Udział w Konkursie wzięło **48 uczniów**, reprezentujących **9 placówek** z terenu powiatu człuchowskiego.

Laureaci konkursu otrzymali dyplomy oraz atrakcyjne nagrody ufundowane przez patronów konkursu: Burmistrza Miasta Człuchów, Wójta Gminy Człuchów, Burmistrza Miasta i Gminy Debrzno, Wójta Gminy Koczała, Wójta Gminy Przechlewo, Wójta Gminy Rzeczenica.

Informacja dotycząca realizacji zadania została zamieszczona na stronie www.facebook.com dnia 16 czerwca 2023 r.:

[https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=pfbid02B2PMYiu5YgjkPKycfRVB7oW8Ct8d2KpGv3F4H3keYx1PmdZnAMcxDDDniL2MhGpLI&id=100064518079987].

Prace konkursowe „Światowy Dzień bez Tytoniu 2023” zorganizowanego

Obrady komisji Konkursowej „Światowy Dzień bez Tytoniu 2023”

Prace laureatów Konkursu „Światowy Dzień bez Tytoniu 2023”

Wręczenie nagrody laureatowi II miejsca oraz wyróżnień – SP Koczała

Wręczenie nagrody laureatowi I miejsca oraz wyróżnienia – SP Czarne

- Prelekcje dla uczniów szkół ponadpodstawowych

Przeprowadzono prelekcje dla młodzieży na podstawie prezentacji multimedialnej pt.: „Każdy moment jest dobry, by rzucić palenie”. Zakres merytoryczny spotkania obejmował: dane statystyczne w Polsce i na świecie dot. palenia tytoniu; skład papierosów i e–papierosów; zjawisko palenia tytoniu wśród osób poniżej 18 roku życia; skutki zdrowotne palenia tradycyjnych papierosów; skutki zdrowotne wynikające z używania e–papierosa; korzyści wynikające z rzucenia palenia tytoniu; szkody psychospołeczne i materialne spowodowane paleniem tytoniu.

Zajęcia odbyły się w:

- Zespole Szkół Technicznych w Człuchowie – 32 odbiorców.
- Zespole Szkół Ponadpodstawowych w Czarnem – 25 odbiorców.

łącznie liczba odbiorców – 57 osób.

Światowy Dzień Bez Tytoniu – ZSP Czarne

- **Poradnictwo w zakresie profilaktyki palenia tytoniu dla osób zainteresowanych oraz dystrybucja materiałów informacyjno–edukacyjnych w ramach akcji profilaktycznych.**
 - **Festyn Dzień Dziecka w Czarnem (czerwiec 2023) – liczba odbiorców: 20 osób.**

Punkt informacyjno–edukacyjny – Festyn Dzień Dziecka w Czarnem

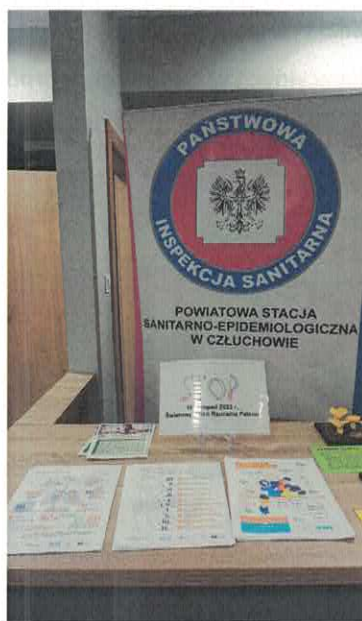

Publikacja informacji na temat „Światowego Dnia bez Tytoniu

W 2023 r. na prowadzonym przez PSSE w Człuchowie portalu Facebook zamieszczono **4 posty** na temat profilaktyki chorób odtytoniowych i szkodliwości palenia tytoniu. **Liczba odbiorców postów: 350 osób.**

a) Światowy Dzień Rzucania Palenia

- **Poradnictwo w zakresie profilaktyki palenia tytoniu dla osób zainteresowanych oraz dystrybucja materiałów informacyjno–edukacyjnych w ramach akcji profilaktycznych.**
 - **Akademia Zdrowego i Aktywnego Seniora w MDK Człuchów– liczba odbiorców: 20 osób.**

Punkt informacyjno–edukacyjny w MDK Człuchów

- **XIII Powiatowa Olimpiada Wiedzy o HIV/AIDS i Uzależnieniach „Uzależnienia wokół mnie”** Uczestnicy mieli za zadanie zmierzyć się w teście wiedzy na temat HIV/AIDS i uzależnień. Zakres tematyczny obejmował m.in. skład chemiczny dymu tytoniowego, skutki palenia tytoniu, bierne palenie tytoniu. **Liczba odbiorców: 12 osób (laureaci etapu szkolnego).**

Publikacja informacji na temat „Światowego Dnia Rzucania Palenia”

W 2023 r. na prowadzonym przez PSSE w Człuchowie portalu Facebook zamieszczono **4 posty** na temat profilaktyki chorób odtytoniowych i sposobów radzenia sobie z nałogiem. **Liczba odbiorców postów: 518 osób.**

Dystrybucja materiałów informacyjno–edukacyjnych

Materiały w postaci ulotek tematycznych zostały przekazane do: **1 szkoły ponadpodstawowej** **Liczba odbiorców: 30 osób.**

Profilaktyka uzależnień od alkoholu

- a) **Poradnictwo w zakresie profilaktyki uzależnień od alkoholu/zatruciu alkoholem dla osób zainteresowanych w ramach akcji profilaktycznych:**
- Festyn Charytatywny w Koczale (czerwiec 2023) – **liczba odbiorców: 30 osób.**
 - Festyn Dzień Dziecka w Czarnem (czerwiec 2023) – **liczba odbiorców: 20 osób.**
 - Dożynki Gminne w Koczale (wrzesień 2023) – **liczba odbiorców: 30 osób.**
 - Dożynki Gminne w Przechlewie (wrzesień 2023) – **liczba odbiorców: 50 osób.**
 - Dożynki Powiatowe w Wierzchowie Dworcu (wrzesień 2023) – **liczba odbiorców: 30 osób.**

W ramach poradnictwa można było skorzystać z indywidualnych konsultacji w zakresie profilaktyki

uzależnień od alkoholu, profilaktyki zatruc alkoholu oraz skorzystać z symulacji upojenia alkoholowego za pomocą alkogogli.

- b) **XIII Powiatowa Olimpiada Wiedzy o HIV/AIDS i Uzależnieniach „Uzależnienia wokół mnie”** Uczestnicy mieli za zadanie zmierzyć się w teście wiedzy na temat HIV/AIDS i uzależnień. Zakres tematyczny obejmował m.in. skutki zdrowotne, psychiczne i społeczne spożywania, nadużywania alkoholu. **Łączna liczba odbiorców 12 osób (laureaci etapu szkolnego).**

Punkt informacyjno–edukacyjny – Festyn Dzień Dziecka w Czarnem

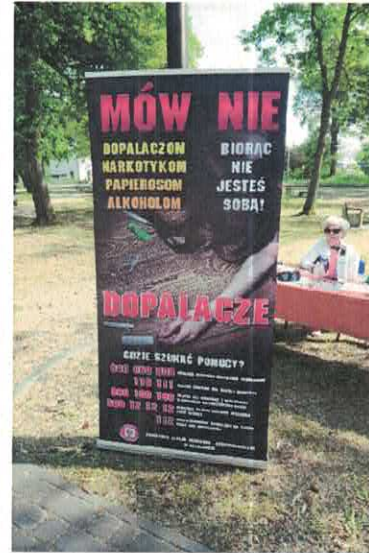
Profilaktyka uzależnień od alkoholu w mediach społecznościowych

W 2023 r. na prowadzonym przez PSSE w Człuchowie portalu Facebook zamieszczono **2 posty** na temat profilaktyki uzależnień od alkoholu. **Liczba odbiorców postów: 362 osób.**

Profilaktyka zatruc środkami zastępczymi – „Dopalacze”

W ramach działań edukacyjnych na temat zagrożeń wynikających z używania środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych, Powiatowa Stacja Sanitarно–Epidemiologiczna w Człuchowie w 2023 roku prowadziła działania edukacyjne skierowane do ogółu społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.

- a) **XIII Powiatowa Olimpiada Wiedzy o HIV/AIDS i Uzależnieniach „Uzależnienia wokół mnie”.** Uczestnicy mieli za zadanie zmierzyć się w teście wiedzy na temat HIV/AIDS i uzależnień. Zakres tematyczny obejmował m.in. rodzaje narkotyków, dopalaczy oraz skutki zdrowotne ich zażywania. **Udział w naradzie wzięło 12 osób** (laureaci etapu szkolnego).
- b) **Poradnictwo dla osób zainteresowanych oraz dystrybucja materiałów informacyjno–edukacyjnych w ramach akcji profilaktycznych:**
- Festyn Dzień Dziecka w Czarnem (czerwiec 2023) – **liczba odbiorców: 20 osób;**
 - Dożynki Gminne w Koczale (wrzesień 2023) – **liczba odbiorców: 20 osób.**

Punkt informacyjno–edukacyjny – Festyn Dzień Dziecka w Czarnem

- c) Rozmowy instruktażowe w ramach wizytacji działań oświatowo – zdrowotnych z wychowawcami, kierownikami obozów nt. profilaktyki zatruc środków zastępczymi oraz dystrybucja materiałów informacyjno–edukacyjnych wśród obozowiczów (Poradnik „Bezpieczne Wakacje 2023”). **Liczba odbiorców: 16 osób.**
- d) **Konkursy** nt. bezpiecznego wypoczynku dla uczestników wypoczynku zorganizowanego, w ramach którego młodzież odpowiadała na pytania m.in. na temat „dopalaczy” – liczba odbiorców 60 osób.
- e) **Narada szkoleniowa dla pedagogów szkół ponadpodstawowych dot. organizacji działań profilaktyczno–edukacyjnych w roku szkolnym 2023/2024.** Spotkanie obejmowało omówienie profilaktyki zatruc substancjami psychoaktywnymi, w tym możliwości działań podejmowanych przez pedagoga szkolnego. **Udział w naradzie wzięło 5 osób.**

Narada pedagogów szkół ponadpodstawowych w PSSE w Człuchowie

- f) **Narada szkoleniowa dla przedstawicieli samorządów powiatu człuchowskiego.** Spotkanie obejmowało przedstawienie skali problemu substancji psychoaktywnych w szkołach z perspektywy pedagogów szkół ponadpodstawowych oraz omówienie zakresu możliwej współpracy między PSSE w Człuchowie a gminami powiatu człuchowskiego. Udział w naradzie wzięli przedstawiciele urzędów gmin/miast zajmujący się profilaktyką i promocją zdrowia. **Udział w naradzie wzięły 4 osoby.**

Profilaktyka zatruć środkami zastępczymi oraz narkotykami w mediach społecznościowych

W 2023 r. na prowadzonym przez PSSE w Człuchowie portalu Facebook zamieszczono **8 postów** na temat profilaktyki zatruć środkami zastępczymi/narkotykami. **Liczba odbiorców postów: 2255 osób.**

Dystrybucja materiałów informacyjno–edukacyjnych

Materiały w postaci broszur zostały przekazane do placówki opiekuńczo–wychowawczej. **Liczba odbiorców: 7 osób.**

Pracownik sekcji Promocji Zdrowia jest w stałym kontakcie z wychowawcami, pedagogami, dyrektorami szkół oraz kierownikami obozów letnich/zimowych w powiecie człuchowskim w ramach współrealizacji działań profilaktycznych dotyczących profilaktyki zatruć substancjami psychoaktywnymi.

Prelekcja

21 kwietnia 2023 w Zespole Szkół Technicznych w Człuchowie przeprowadzono prelekcję na temat założeń obchodów Światowego Dnia Zdrowia, ph. „Zdrowie dla Wszystkich”. Tematyka zajęć obejmowała:

- Dane statystyczne dotyczące dostępu do podstawowych usług medycznych na świecie.
- Znaczenie właściwej opieki medycznej.
- Zapobieganie chorobom poprzez szczepienia.

Liczba odbiorców: 60 uczniów.

Promocja obchodów „Światowego Dnia Zdrowia” w mediach społecznościowych

W 2023 r. na prowadzonym przez PSSE w Człuchowie portalu Facebook zamieszczono **1 post** na temat obchodów „Światowego Dnia Zdrowia”. **Liczba odbiorców postu: 112 osób.**

Promocja zdrowego stylu życia

Zajęcia edukacyjne

W listopadzie 2023 r. przeprowadzono zajęcia dla dzieci uczęszczających do Przedszkola Miejskiego im. Jacka i Agatki w Człuchowie. Dzieci na podstawie zaprezentowanych kolorowanek ustalały dekalog zdrowego trybu życia, w tym: jedzenie warzyw i owoców, ograniczanie słodczy i przetworzonej żywności, aktywność fizyczna, higiena rąk, ciała, zębów, właściwy ubiór dostosowany do pory roku, właściwe zachowanie w sytuacji wystąpienia objawów chorobowych: kichanie, kaszel, wydychywanie nosa. Na koniec zajęć każde dziecko otrzymało wybrany przez siebie obrazek z prozdrowotnym zachowaniem do pokolorowania, w celu utrwalenia przedstawionych treści. **Udział w zajęciach wzięło 73 dzieci.**

Zajęcia nt. zdrowego stylu życia w Przedszkolu Miejskim im. Jacka i Agatki w Człuchowie

Przez cały rok w mediach społecznościowych prowadzona była akcja informacyjna mająca na celu szeroko rozumianą promocję zdrowia w oparciu o zbilansowaną dietę i aktywność fizyczną. Zakres tematyczny zamieszczonych informacji obejmuje: bezpieczeństwo żywności, zalety jedzenia warzyw i owoców, prawidłowe nawodnienie organizmu, suplementy diety, prawidłowe przechowywanie żywności, wpływ diety i aktywności fizycznej na zdrowie jednostki, niedożywienie, niedowaga i otyłość itp.

Promocja zdrowego stylu życia w mediach społecznościowych

W 2023 r. na prowadzonym przez PSSE w Człuchowie portalu Facebook zamieszczono **15 postów** na temat promocji zdrowego stylu życia. **Liczba odbiorców postów: 1000 osób.**

Profilaktyka cukrzycy

Profilaktyka cukrzycy w mediach społecznościowych

W 2023 r. na prowadzonym przez PSSE w Człuchowie portalu Facebook zamieszczono **2 posty** na temat profilaktyki cukrzycy. **Liczba odbiorców postów: 306**

Profilaktyka chorób brudnych rąk

Ostatnie lata zmagania z epidemią przypomniły społeczeństwu, że higiena rąk jest jednym z najważniejszych elementów profilaktyki chorób zakaźnych. Mijający czas pokazuje, jak ważne jest aby, ciągle odświeżać tę wiedzę.

a) Prelekcje z elementami zajęć warsztatowych dla dzieci i młodzieży

W 2023 roku prowadzono prelekcje i warsztaty w ramach profilaktyki chorób brudnych rąk. W czasie zajęć uczniowie dowiedzieli się dlaczego trzeba myć ręce, na jakich przedmiotach znajduje się najwięcej bakterii, w jakich sytuacjach trzeba myć ręce oraz przed jakimi chorobami może uchronić nas przestrzeganie podstawowych zasad higieny (mycie dłoni, mycie owoców i warzyw przed spożyciem). Druga warsztatowa część spotkania polegała na ćwiczeniu techniki prawidłowego mycia rąk.

Zajęcia zostały przeprowadzone w następujących placówkach:

- Szkoła Podstawowa w Myśligoszczy (kwiecień 2023) – 24 osoby;
- Szkoła Podstawowa w Pieniężnicy (kwiecień 2023) – 16 osób;
- Obóz w Ośrodku ZHP Chorągwi Łódzkiej w Trzmielewie (lipiec 2023) – 30 osób;
- Fundacja Activity, Obóz w Powiatowej Bursie Szkolnej w Człuchowie (lipiec 2023) – 22 osoby;
- KS YETI, Obóz w Kompleksie Turystycznym w Rzewnicy (lipiec 2023) – 60 osób;

Łączna liczba odbiorców: 152 osoby.

Zajęcia „Profilaktyka chorób brudnych rąk” – Szkoła Podstawowa w Pieniężnicy

Zajęcia „Profilaktyka chorób brudnych rąk” Fundacja Activity
Obóz w Powiatowej Bursie Szkolnej w Człuchowie

Zajęcia „Profilaktyka chorób brudnych rąk” Obóz w Ośrodku ZHP Chorągwi Łódzkiej w Trzmielowie

Zajęcia „Profilaktyka chorób brudnych rąk” KS YETI Obóz w Kompleksie Turystycznym w Rzewnicy

b) Rozmowy instruktażowe z wychowawcami placówki opiekuńczo–wychowawczej

24 marca 2023 r. przeprowadzono zajęcia instruktażowe dla wychowawców Centrum Administracyjne Placówek Opiekuńczo–Wychowawczych Powiatu Człuchowskiego. **Liczba odbiorców: 4 osoby.**

Profilaktyka chorób brudnych rąk w mediach społecznościowych

W 2023 r. na prowadzonym przez PSSE w Człuchowie portalu Facebook zamieszczono **3 posty** na temat profilaktyki chorób brudnych rąk. **Liczba odbiorców postów: 408 osób.**

Dystrybucja materiałów informacyjno–edukacyjnych

Materiały w postaci ulotek w języku polskim i ukraińskim zostały przekazane tematycznych zostały przekazane do 1 szkoły podstawowej oraz 5 obozów wypoczynku letniego. **Liczba odbiorców: 50 osób.**

Profilaktyka zatruc grzybami

W ramach profilaktyki zatruc grzybami prowadzono szeroko zakrojone działania wśród dzieci i dorosłych.

a) Wystawa grzybów, ekspozycje wizualne

WYSTAWA GRZYBÓW
"Bezpieczne grzybobranie"
26-29 września 2023 r.

W efekcie współpracy z Biblioteką Publiczną Miejską im. dr. Janusza Korczaka w Człuchowie zorganizowano 4-dniową wystawę grzybów pt. „Bezpieczne grzybobranie”. Każdego dnia wystawy możliwe były konsultacje z grzyboznawcą. W ramach ekspozycji osoby zwiedzające mogły oglądać modele grzybów wraz z opisami, wybrane grzyby świeże, grzyby suszone, owoce leśne(żurawina) przetwory grzybowe.

Liczba odbiorców: 50 osób.

Informacje dotycząca realizacji zadania zostały zamieszczone na prowadzonym przez PSSE w Człuchowie portalu Facebook:

- dn. 22.09.2023 r.:

[https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=pfbid02uAty5kpcfbKjXEemqiAC8L8anwu16ByMe8Jg iTY7Jyfm8jXdR72TabV6tTv4wHCZI&id=100064518079987&locale=pl_PL].

- dn. 26.09.2023 r.:

[https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=pfbid033JTz2smTNB7wBfifazuYwkodAa3HVxnQagn mMH4fTaKhLhZyKGiuJLbw9nXgPxa2I&id=100064518079987].

Wystawa grzybów „Bezpieczne grzybobranie” 2023

b) Prelekcje, warsztaty edukacyjne

W trakcie trwania wystawy przedszkolaki, uczniowie szkół podstawowych uczestniczyli warsztatach na temat zasad bezpiecznego grzybobrania, właściwego przygotowania do zbierania grzybów oraz zachowania w lesie. Udział w zajęciach wzięli:

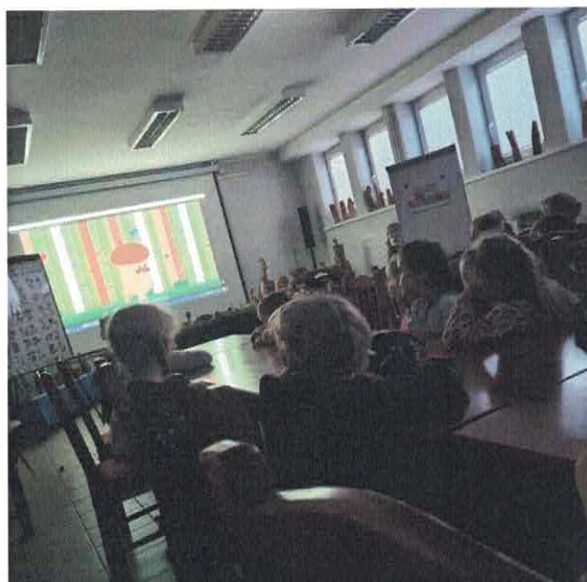
- Uczniowie Szkoły Podstawowej nr 1 im. Przyjaciół Ziemi w Człuchowie, klasa 1b – 22 osoby;
- Dzieci z Przedszkola Muzycznego Piano w Człuchowie, grupa 6 latków – 33 osoby;
- Dzieci z Centrum Edukacyjne Niepubliczne Przedszkole Motylek w Człuchowie, grupa 5–6 latków – 23 osoby;
- Dzieci z Przedszkola Muzycznego Piano w Człuchowie, grupa 5 latków – 23 osoby;
- Uczniowie Szkoły Podstawowej nr 1 im. Przyjaciół Ziemi w Człuchowie, klasa 1c – 22 osoby.

Łączna liczba odbiorców: 123 osoby.

Zajęcia z profilaktyki zatruc grzybami –
Uczniowie Szkoły Podstawowej nr 1 im. Przyjaciół Ziemi w Człuchowie, klasa 1b

Zajęcia z profilaktyki zatruc grzybami –
Dzieci z Przedszkola Muzycznego Piano w Człuchowie, grupa 6 latków

c) Prezentacje multimedialne, wykłady

Zajęcia na podstawie prezentacji multimedialnej przeprowadzono dla dorosłych mieszkańców powiatu człuchowskiego.

- Członkowie warsztatów edukacyjnych dla dorosłych w Bibliotece Publicznej im. dr. Janusza Korczaka w Człuchowie – 20 osób (wrzesień 2023);
- Podopieczni Środowiskowego Domu Samopomocy w Przechlewie – 30 osób (październik 2023).

Łączna liczba odbiorców – 50 osób.

Zajęcia z profilaktyki zatruc grzybami – Członkowie warsztatów edukacyjnych dla dorosłych
w Bibliotece Publicznej im. dr. Janusza Korczaka w Człuchowie

Zajęcia z profilaktyki zatruc grzybami – Podopieczni Środowiskowego Domu Samopomocy w Przechlewie

d) Stoiska informacyjno–edukacyjne, ekspozycje modeli grzybów

Poradnictwo w zakresie profilaktyki zatruc grzybami dla osób zainteresowanych w ramach akcji profilaktycznych:

- Festyn Dzień Dziecka w Czarnem (czerwiec 2023) – liczba odbiorców: 50 osób;
- Dożynki Gminne w Koczale (wrzesień 2023) – liczba odbiorców: 50 osób;
- Dożynki Gminne w Przechlewie (wrzesień 2023) – liczba odbiorców: 150 osób;
- Dożynki Powiatowe w Wierzcho wie Dworcu (wrzesień 2023) – liczba odbiorców: 100 osób;
- Akademia Zdrowego i Aktywnego Seniora w MDK Człuchów– liczba odbiorców: 50 osób.

łącznie liczba odbiorców: 400 osób.

Profilaktyka zatruc grzybami – Festyn Dzień Dziecka w Czarnem

Profilaktyka zatruc grzybami – Festyn Dzień Dziecka w Czarnem

Profilaktyka zatruc grzybami – Dożynki Gminne w Koczale

Profilaktyka zatruc grzybami –Akademia Zdrowego i Aktywnego Seniora w MDK Człuchów

Profilaktyka zatruc grzybami w mediach społecznościowych

W 2023 r. na prowadzonym przez PSSE w Człuchowie portalu Facebook zamieszczono **2 postów** na temat profilaktyki zatruc grzybami. **Liczba odbiorców postów: 518 osób.**

Profilaktyka grypy

Jak uchronić się przed gripą?

W ramach zapobiegania zachorowaniom na gripę przeprowadzoneo zajęcia, na których uczestnicy dowiedzieli się: czym jest gripa, jakie objawy towarzyszą grypie, co robić gdy zachorujemy na gripę, oraz w jaki sposób możemy się chronić przed zarażeniem wirusem grypy. Poznali również znaczenie przyjmowania szczepień ochronnych i różnice między gripą a przeziębieniem.

Prelekcje dla uczniów szkół podstawowych:

- Szkoła Podstawowa w Myśligoszcy (kwiecień 2023) – 21 osób;
- Szkoła Podstawowa w Pieniężnicy (kwiecień 2023) – 16 osób.

Łączna liczba odbiorców: 37 osób.

Profilaktyka grypy – szkoła podstawowa w Pieniężnicy

Profilaktyka grypy w mediach społecznościowych

W 2023 r. na prowadzonym przez PSSE w Człuchowie portalu Facebook zamieszczono **4 posty** na temat profilaktyki grypy. **Liczba odbiorców postów: 458 osób.**

Dystrybucja materiałów informacyjno–edukacyjnych

Materiały w postaci ulotek zostały przekazane tematycznych zostały przekazane do: 3 szkół podstawowych oraz placówki oświatowo–wychowawczej. **Liczba odbiorców: 62 osoby.**

Promocja szczepień ochronnych

a) Prelekcja na podstawie prezentacji multimedialnej

21 kwietnia 2023 r. w Zespole Szkół technicznych w Człuchowie przeprowadzono prelekcję na podstawie prezentacji multimedialnej pt. „Program szczepień ochronnych w Polsce”. W ramach spotkania omówiono objawy chorób (gruźlica, WZW typu B, rotawirusy, błonica, tężec, krztusiec, poliomyelitis, odra, świnka, różyczka, HPV), sposoby zakażenia/zarażenia, kalendarz szczepień, bezpieczeństwo i skuteczność szczepień, poszczepienna odporność zbiorowa. Zadanie zrealizowane przy współpracy z sekcją Nadzoru Przeciwepidemicznego. **Liczba odbiorców: 28 osób.**

Promocja szczepień ochronnych w ZST Człuchów

b) Prelekcja połączona ze stoiskiem informacyjnym

26 kwietnia 2023 r. uczniowie Szkoły Podstawowej w Rzeczenicy wzięli udział w spotkaniu na temat Europejskiego Tygodnia Szczepień. Po przedstawieniu informacji na temat znaczenia przyjmowania szczepień ochronnych młodzież miała możliwość indywidualnej konsultacji oraz otrzymania materiałów informacyjnych w postaci ulotek. **Liczba odbiorców: 65 osób.**

Promocja szczepień ochronnych w SP w Rzeczenicy

c) Zajęcia edukacyjne na podstawie bajki „Przygody Dzielnego Niedźwiadka Szczepana” autorstwa Izabelli Filc–Redlińskiej odbyły się w:

- Przedszkole w Międzyborzu (kwiecień 2023 r.) – 20 dzieci;
- Samorządowe Przedszkole w Rzeczenicy (kwiecień 2023 r.) – 25 dzieci;
- Przedszkole Miejskie im. Jacka i Agatki w Człuchowie (listopad 2023 r.) – 73 dzieci.

łącznie udział w zajęciach wzięło 118 dzieci.

Promocja szczepień ochronnych w Przedszkolu w Międzyborzu

Promocja szczepień w Przedszkolu Miejskim w Człuchowie

d) Stoiska informacyjno–edukacyjne, dystrybucja materiałów:

- Czarneńskie Centrum Kultury (czerwiec 2023) – liczba odbiorców: 20 osób;

- Festyn Charytatywny w Koczale (czerwiec 2023) – liczba odbiorców: 20 osób;
- Dożynki Gminne w Koczale (wrzesień 2023) – liczba odbiorców: 10 osób.

Poradnictwo prowadzono głównie w zakresie programu szczepień przeciw HPV dla 12–13-latków.

Łączna liczba odbiorców: 50 osób.

Promocja szczepień ochronnych – Czarneńskie Centrum Kultury

Promocja szczepień ochronnych w mediach społecznościowych

W 2023 r. na prowadzonym przez PSSE w Człuchowie portalu Facebook zamieszczono ogółem **27 postów** na temat promocji szczepień ochronnych, w tym:

- Europejski Tydzień Szczepień – 17 postów (1903 odbiorców);
- Szczepienia ochronne: HPV, różyczka, odra, świnka, grypa – 10 postów (1604 odbiorców).

Liczba odbiorców: 1207 osób.

Dystrybucja materiałów informacyjno-edukacyjnych

Materiały w postaci ulotek w języku polskim zostały przekazane do 2 placówek oświatowo-wychowawczych.

Liczba odbiorców: 290 osób.

Profilaktyka raka piersi

Rak piersi jest najczęściej występującym nowotworem złośliwym wśród kobiet. Rozpoznawany jest najczęściej u kobiet w wieku 45–74 lata, jednak rośnie liczba przypadków diagnozowanych wśród młodszych kobiet.

a) Punkt informacyjno-edukacyjny, dystrybucja materiałów

16 czerwca na prośbę Wójta Gminy Koczała PSSE w Człuchowie włączyło się w festyn charytatywny dla Pani Ewy Potyralskiej zmagającej się z nowotworem złośliwym piersi. Pracownik sekcji promocji zdrowia udzielał porad oraz prowadził warsztaty z badania fizykalnego na fantomach piersi. Liczba odbiorców 50 osób.

Profilaktyka raka piersi – GOK Koczała

b) Prelekcje z elementami zajęć warsztatowych

Przeprowadzono **6 warsztatów** dla dziewcząt i kobiet na temat raka piersi. Zajęcia obejmowały część merytoryczną na podstawie prezentacji multimedialnej oraz część warsztatową na fantomach piersi do badania fizykalnego.

Zajęcia odbyły się w:

- Zespół Szkół Ponadpodstawowych w Czarnem (październik 2023);
- Klub Seniora w Bibliotece Publicznej Miejskiej w Człuchowie (październik 2023);
- Liceum Ogólnokształcące w Człuchowie (październik 2023) x 2;
- Zespół Szkół Agrobiznesu w Człuchowie (październik 2023);
- Świetlica Wiejska w Głędowie (grudzień 2023).

łącznie udział w warsztatach wzięło 156 osób.

Zajęcia warsztatowe z profilaktyki raka piersi w LO w Człuchowie

Zajęcia warsztatowe z profilaktyki raka piersi w ZSA w Człuchowie

Zajęcia warsztatowe z profilaktyki raka piersi
w Świetlicy Wiejskiej w Głędowie

Zajęcia warsztatowe z profilaktyki raka piersi
w Bibliotece Miejskiej w Człuchowie

Profilaktyka raka piersi w mediach społecznościowych

W 2023 r. na prowadzonym przez PSSE w Człuchowie portalu Facebook zamieszczono **4 posty** na temat profilaktyki raka piersi. **Liczba odbiorców postów: 423 osób.**

Profilaktyka wszawicy

Wszawica jest wciąż powracającym problemem, zwłaszcza wśród najmłodszych, które nie potrafią jeszcze samodzielnie dbać o higienę osobistą.

a) Rozmowa instruktażowa

6 marca 2023 r. przeprowadzono rozmowę instruktażową z dyrektorem Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Polnicy. W czasie spotkania dyrektor został poinformowany o zadaniach placówki w walce z wszawicą oraz trybie postępowania w przypadku wykrycia wszawicy. Przekazano materiały informacyjno-edukacyjne. **Liczba odbiorców: 1 osoba.**

b) Prelekcje dla uczniów szkół podstawowych

c) W ramach zapobiegania wszawicy w 2023 roku przeprowadzono prelekcje w **3 szkołach podstawowych:**

- Szkoła Podstawowa w Sąpolnie;
- Szkoła Podstawowa w Myśligoszczy;
- Szkoła Podstawowa w Pieniężnicy.
- **Liczba odbiorców: 92 dzieci**

Zajęcia na temat profilaktyki wszawicy SP Sąpolno
oraz SP Myśligoszcz

Profilaktyka wszawicy w mediach społecznościowych

W 2023 r. na prowadzonym przez PSSE w Człuchowie portalu Facebook zamieszczono **1 post** na temat profilaktyki wszawicy. **Liczba odbiorców postów: 300 osób.**

Dystrybucja materiałów informacyjno–edukacyjnych

Materiały w postaci ulotek tematycznych zostały przekazane do: 3 szkół podstawowych, 1 przedszkola, 2 placówek opiekuńczo–wychowawczych. **Liczba odbiorców: 300 osób.**

Profilaktyka chorób odkleszczowych

a) **Prelekcja na podstawie prezentacji multimedialnej** dla podopiecznych Środowiskowego Domu Samopomocy w Przechlewie. Spotkanie odbyło się 12 października 2023 r. **Liczba odbiorców: 30 osób.**

b) **Stoiska informacyjno–edukacyjne, dystrybucja materiałów:**

- Czarneńskie Centrum Kultury (czerwiec 2023) – liczba odbiorców: 30 osób;
- Dożynki Gminne w Koczale (wrzesień 2023) – liczba odbiorców: 10 osób.

W ramach akcji profilaktycznych rozdawano materiały informacyjno–edukacyjne oraz kart do wyciągania kleszczy. Najmłodszy rozwiązywali „Kleszczowanki” – kolorowanki edukacyjne dla dzieci. **Łączna liczba odbiorców: 40 osób.**

Profilaktyka chorób odkleszczowych w mediach społecznościowych

W 2023 r. na prowadzonym przez PSSE w Człuchowie portalu Facebook zamieszczono **3 posty** na temat profilaktyki chorób odkleszczowych. **Liczba odbiorców postów: 500 osób.**

Profilaktyka zakażeń WZW

Profilaktyka WZW w mediach społecznościowych

W 2023 r. na prowadzonym przez PSSE w Człuchowie portalu Facebook zamieszczono **1 posty** na temat „Światowego dnia WZW”. **Liczba odbiorców postów: 153 osób.**

Promocja wiedzy o antybiotykach

a) Punkt informacyjny, dystrybucja materiałów

W ramach promocji wiedzy o antybiotykach 20 listopada 2023 r. w Miejskim Domu Kultury w Człuchowie zorganizowano punkt informacyjny dla Uczestników Dnia Seniora pt. „Akademia Zdrowego i Aktywnego Seniora”. Zadanie zrealizowane w ramach obchodów Europejskiego Dnia Wiedzy o Antybiotykach oraz Światowego Tygodnia Wiedzy o Antybiotykach. **Liczba odbiorców: 30 osób.**

Promocja Wiedzy o Antybiotykach w MDK Człuchów

b) Akcja informacyjna – „Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach” i „Światowy Tydzień Wiedzy o Antybiotykach”

W listopadzie 2023 r. zostały wysłane pisma informacyjne dot. realizacji kampanii „Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach” oraz „Światowy Tydzień Wiedzy o Antybiotykach”. Pisma z prośbą o aktywne włączenie się w kampanię wraz z materiałami promocyjnymi zostały wysłane do **84 placówek** (7 jednostek samorządu terytorialnego, 38 placówek nauczania i wychowania, 32 placówek realizujących świadczenia zdrowotne, 7 ośrodków pomocy społecznej). **Szacowana liczba odbiorców – 420 osób.**

Promocja wiedzy o antybiotykach

W 2023 r. na prowadzonym przez PSSE w Człuchowie portalu Facebook zamieszczono **8 postów** na temat promocji wiedzy o antybiotykach, w tym:

- „Europejskiego Dnia Wiedzy o Antybiotykach” – 3 posty/ 756 odbiorców;
- „Światowy Tydzień Wiedzy o Antybiotykach” – 5 postów/ 1354 odbiorców.

Łączna liczba odbiorców postów: 1110 osób.

Dystrybucja materiałów informacyjno–edukacyjnych

Materiały w postaci ulotek tematycznych zostały przekazane do: 1 szkoły ponadpodstawowej. **Liczba odbiorców 30 osób.**

Zapobieganie wadom postawy

Ważenie tornistrów, zajęcia edukacyjne

26 kwietnia 2023 r. w Szkole Podstawowej w Rzeczenicy przeprowadzono akcję ważenia tornistrów. Po dokonaniu pomiarów przeprowadzono zajęcia, w trakcie których przedstawiono wstępne wyniki ważenia, wytłumaczono czemu służyły pomiary, którym zostały poddane dzieci oraz omówiono, jak zapobiegać wadom postawy. Burza mózgów pomogła ustalić listę rzeczy potrzebnych i zbędnych w tornistrze. **Liczba odbiorców: 30 uczniów.**

Zapobieganie wadom postawy – SP w Rzeczenicy

Ważenie tornistrów – SP w Rzeczenicy

Profilaktyka chorób skóry

W 2023 r. na prowadzonym przez PSSE w Człuchowie portalu Facebook zamieszczono **1 post** na zapobiegania wadom postawy u dzieci. **Liczba odbiorców postów: 381 osoby.**

Bezpieczeństwo wypoczynku dzieci i młodzieży

Na terenie powiatu człuchowskiego w czasie akcji „Bezpieczny wypoczynek dzieci i młodzieży” zostały przeprowadzone działania mające na celu zminimalizowanie niepożądanych zdarzeń podczas wypoczynku dzieci i młodzieży.

Poradnik „Bezpieczne Wakacje”

Co roku przed rozpoczęciem wypoczynku dzieci i młodzieży uaktualniane są autorskie poradniki Powiatowej Stacji Sanitarно–Epidemiologicznej w Człuchowie przekazywane uczestnikom wypoczynku zorganizowanego. „Bezpieczne Ferie” oraz „Bezpieczne Wakacje”, to wademekum, w których zostały przedstawione wskazówki, jak uchronić się przed niebezpieczeństwami w okresie zimowym i letnim.

Poradnik „Bezpieczne Wakacje” zawiera informacje pod hasłami: *Promieniowanie UV Bezpieczna kąpiel, Zagrożenie kleszczami, Użądlenia owadów, Pedikuloza (wszawica), Zatrucia pokarmowe, Zatrucia grzybami, Bąblowica, Wścieklizna, Ukąszenie przez żmiję, Zasady bezpieczeństwa w czasie burzy, Barszcz Sosnowskiego, HIV/AIDS, Nowe narkotyki „dopalacze”, Pierwsza pomoc, Porady dla uczestników wypoczynku zorganizowanego.*

Poradnik „Bezpieczne Ferie” zawiera informacje na temat: *Właściwy ubioru zimą; Bezpiecznej jazdy na sankach; Bezpiecznej zabawy śnieżkami; Niebezpieczeństw związanych z kuligiem; Bezpiecznej jazdy na nartach; Jazdy na łyżwach; Jak zachować się w przypadku; gdy załamie się pod nami lód; Jak pomóc osobie, która wpadła pod lód?; Niebezpieczeństwa związane ze zwisającymi sopłami lodu; Niebezpieczeństwa na drodze w czasie zimy; Jak uchronić się przed grypką?; Porady dla uczestników wypoczynku zorganizowanego; Telefony alarmowe.*

Dystrybucja materiałów informacyjno-edukacyjnych

Poradniki były przekazywane wszystkim kierownikom kontrolowanych obozów. W ramach możliwości tematy były omawiane zarówno z wychowawcami, jak i młodzieżą.

- Poradnik „Bezpieczne Ferie” został przekazany uczestnikom 6 obozów/kolonii zimowego wypoczynku zorganizowanego. **Liczba odbiorców : 291 osób.**
- Poradnik „Bezpieczne Wakacje” został przekazany uczestnikom 16 obozów/kolonii zimowego wypoczynku zorganizowanego. **Liczba odbiorców : 695 osób.**

Wypoczynek zimowy. Liczba wizytacji:

W 2023 roku przeprowadzono **6 wizytacji** w ramach oceny przedsięwzięć oświatowo-zdrowotnych prowadzonych dla uczestników wypoczynku zimowego. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

Wypoczynek letni. Liczba wizytacji:

W 2023 roku przeprowadzono **16 wizytacji** w ramach oceny przedsięwzięć oświatowo-zdrowotnych prowadzonych dla uczestników wypoczynku letniego. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uczestnicy wypoczynku brali udział w instruktażu zasad bezpiecznego wypoczynku zorganizowanego.

Wszyscy kierownicy wypoczynku letniego, byli kontrolowani również w zakresie przestrzegania ustawy z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. 2023 poz. 700 ze zm.).

a) Powiatowy Konkurs Plastyczny pt. „Bezpieczne Wakacje w Powiecie Człuchowskim 2023”

Zadaniem uczestników Konkursu było dostarczenie pracy plastycznej w formie plakatu wraz z hasłem konkursowym „Bezpieczne Wakacje w Powiecie Człuchowskim 2023”. Prace płaskie wykonane w technikach dowolnych (rysunek, malarstwo, wycinanki, wyklejanki, itp.) w formacie A3 miały promować bezpieczne formy

wypoczynku w powiecie człuchowskim.

Konkurs trwa! 15 lipca 2023 r. do 30 września 2023 r.

Do udziału w konkursie zostało zgłoszone 27 prac plastycznych z 5 obozów zorganizowanych oraz wypoczynku indywidualnego. **Liczba odbiorców: 27 uczestników wypoczynku letniego (7–17 lat).**

Patronat honorowy nad Konkursem objął Starosta Powiatu Człuchowskiego.

Sponsorem nagród dla laureatów Konkursu był Starosta Powiatu

Człuchowskiego

Wyniki Konkursu opublikowane dnia 12.09.2023 r. na stronie www.facebook.com:

[https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=pfbid02v6cfoebp5MDF1WvamfkBj2qFfzWWV54fdb2PTrgsMExudE8Y6WeFSkqcz3w7QGwkl&id=100064518079987].

Plakat promujący konkurs

„Bezpieczne Wakacje w Powiecie Człuchowskim 2023”

Obrady komisji Konkursowej „„Bezpieczne Wakacje w Powiecie Człuchowskim 2023”

Wyróżnione prace konkursowe „„Bezpieczne Wakacje w Powiecie Człuchowskim 2023”

Wręczenie nagród – I miejsce
UKS „JASIEIAK” Gdańsk

Wręczenie nagród – III miejsce – Stowarzyszenie
Klub Tańca Sportowego Focus w Szczecinie

b) Konkurs wiedzy

28 lipca 2023 roku uczestnicy KS YETI przebywający na obozie w Rzewnicy wzięli udział w konkursie wiedzy na temat bezpiecznego wypoczynku. Konkurs umożliwił dyskusję z młodymi obozowiczami na temat zagrożeń typowych dla okresu letniego. Uczestnicy odpowiadając na pytania zdobywali wiedzę poprzez zabawę. Każde dziecko miało okazję odpowiedzieć na pytanie. Dobra odpowiedź była nagrodzona nagrodą (długopisy, przypinki, magnesy). Nagrody rozdawane losowo. **Liczba odbiorców: 60 osób.**

Konkurs wiedzy – KS YETI, Rzewnica

c) Prelekcje, zajęcia edukacyjne

- **20 stycznia 2023 roku, półkolonia w Niepublicznej szkole podstawowej PIANO w Człuchowie.** Dzieci za pomocą burzy mózgów szukali właściwych odpowiedzi na zadane pytania. W ten sposób zdobywali podstawową wiedzę na temat podstawowych zasad higieny i bezpiecznych form wypoczynku zimą. Po części dyskusyjnej uczestnicy udali się do łazienek, aby zgodnie z zaleceniami umyć ręczki po wspólnej zabawie. **Liczba uczestników: 13 osób.**

- **10 lipca 2023 roku, obóz w Ośrodku ZHP Chorągwi Łódzkiej w Trzmielewie.**

Dzieci uczestniczyły w zajęciach na temat bezpiecznego wypoczynku w lesie, nad jeziorem. Zajęcia miały formę quizu, w którym dzieci odpowiadały na zadawane pytania. **Liczba odbiorców: 30 osób.**

- **14 lipca 2023 roku, Fundacja Activity, Obóz w Powiatowej Bursie Szkolnej w Człuchowie.** Prelekcja na temat bezpiecznego wypoczynku letniego. **Liczba odbiorców: 22 osoby.**

Bezpieczny wypoczynek – Obóz w Ośrodku ZHP Chorągwi Łódzkiej w Trzmielewie

Bezpieczny wypoczynek – Fundacja Activity, Obóz w Powiatowej Bursie Szkolnej w Człuchowie

d) Stoisko informacyjne

1 czerwca 2023 roku przy Czarneńskim Centrum Kultury dzieciom uczestniczącym w festynie rozdawane były Poradniki „Bezpieczne Wakacje”, kolorowanki nt. bezpiecznego wypoczynku, prowadzono zajęcia aktywizujące oraz dyskusje z najmłodszymi i ich rodzicami. **Liczba odbiorców 30 osób.**

Bezpieczny wypoczynek – Dzień Dziecka w Czarnem

Bezpieczny wypoczynek dzieci i młodzieży w mediach społecznościowych

W 2023 r. na prowadzonym przez PSSE w Człuchowie portalu Facebook zamieszczono **20 postów** na temat zagrożeń związanych z wypoczynkiem w czasie letnim. **Liczba odbiorców postów: 1000 osób.**

Zapobiegania negatywnym skutkom zdrowotnym nadmiernego spożycia napojów energetycznych

Prelekcje na podstawie prezentacji multimedialnej

W ramach spotkań przedstawiono prezentację multimedialną „Napoje energetyczne”. Po części wykładowej odbyła się dyskusja na temat zasadności wprowadzenia ograniczeń sprzedaży napojów energetycznych dla osób poniżej 18 roku życia w Polsce – na podstawie przykładów z innych krajów.

Zajęcia zostały przeprowadzone w następujących placówkach:

- Zespół Szkół Technicznych w Człuchowie (kwiecień 2023 r.) – 32 osoby;
- Szkoła Podstawowa w Rzeczenicy (kwiecień 2023 r.) – 65 osób;
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Człuchowie (czerwiec 2023 r.) – 64 osoby.

- Zespół Szkół Ponadpodstawowych w Czarnem (czerwiec 2023 r.) – 25 osób.

Łączna liczba odbiorców: 186 osób.

Napoje energetyczne – ZST Człuchów

Napoje energetyczne – SOSW Człuchów

Napoje energetyczne – SP Rzeczenica

Napoje energetyczne – ZSP Czarne

Zapobiegania negatywnym skutkom zdrowotnym nadmiernego spożycia napojów energetycznych w mediach społecznościowych

W 2023 r. na prowadzonym przez PSSE w Człuchowie portalu Facebook zamieszczono **1 post** na temat szkodliwości picia napojów energetycznych. **Liczba odbiorców: 304 osoby.**

Higiena i bezpieczeństwo żywności

Kampania „Wybieram bezpieczną żywność”

Kampania „Wybieram bezpieczną żywność” jest efektem współpracy Głównego Inspektoratu Sanitarnego z Europejskim Urzędem ds. Bezpieczeństwa Żywności. Kampania ma na celu uświadomienie konsumentom, jak istotną rolę w zapewnieniu bezpieczeństwa żywności odgrywa nauka. Ma ona również pomóc konsumentom w podejmowaniu świadomych decyzji dotyczących codziennych wyborów żywieniowych.

a) Spotkanie promocyjne

27 września 2023 roku przeprowadzono spotkanie promocyjne (przedstawienie materiałów kampanijnych,

dyskusja) na temat III edycji kampanii „Wybieraj bezpieczną żywność”. Udział w spotkaniu wzięli członkowie warsztatów edukacyjnych dla dorosłych w Bibliotece Publicznej im. dr. Janusza Korczaka w Człuchowie. **Liczba odbiorców: 20 osób.**

b) Stoisko informacyjne, dystrybucja materiałów

23 września zorganizowano stoisko informacyjne w Wierzchowie Dworcu, w ramach którego prowadzono poradnictwo w zakresie higieny żywności i żywienia, znakowania produktów spożywczych, suplementów diety. Uczestnikom były rozdawane materiały promocyjne. **Liczba odbiorców: 50 osób.**

Promocja Kampanii „Wybieram bezpieczną żywność” w mediach społecznościowych

W 2023 r. na prowadzonym przez PSSE w Człuchowie portalu Facebook zamieszczono **10 postów** dot. kampanii „Wybieram bezpieczną żywność”. **Liczba odbiorców postów: 3677 osób.**

Kampania „Wybieram bezpieczną żywność” – Biblioteka Miejska Człuchów

Profilaktyka chorób układu krążenia

a) Pomiary ciśnienia tętniczego krwi

Powiatowa Stacja Sanitarно–Epidemiologiczna w Człuchowie w czasie akcji profilaktycznych umożliwia im uczestnikom poddanie się pomiarowi ciśnienia tętniczego krwi. W 2023 roku takie pomiary były realizowane w trakcie:

- Festyn Dzień Dziecka w Czarnem (czerwiec 2023) – liczba odbiorców: 10 osób;
- Dożynki Gminne w Koczale (wrzesień 2023) – liczba odbiorców: 10 osób.
- Dożynki Gminne w Przechlewie (wrzesień 2023) – liczba odbiorców: 10 osób.
- Dożynki Powiatowe w Wierzchowie Dworcu (wrzesień 2023) – liczba odbiorców: 10 osób.
- Akademia Zdrowego i Aktywnego Seniora (listopad 2023) – liczba odbiorców: 40 osób.

Łączna liczba odbiorców 80 osób.

Profilaktyka chorób układu krążenia – Akademia Zdrowego i Aktywnego Seniora

b) Prelekcje dla uczniów szkół ponadpodstawowych.

- Zespole Szkół Technicznych w Człuchowie (czerwiec 2023) – 32 odbiorców.
- Zespole Szkół Ponadpodstawowych w Czarnem (czerwiec 2023) – 25 odbiorców.

łącznie liczba odbiorców – 57 osób.

Zajęcia szczegółowo rozprawiły o skutkach zdrowotnych palenia papierosów, w tym: choroby serca, reakcje organizmu po zapaleniu/odstawieniu, statystyki dotyczące chorób i zgonów.

c) Olimpiada Wiedzy o HIV/AIDS i Uzależnieniach „Uzależnienia wokół mnie”

Uczestnicy rozwiązywali test wiedzy, który obejmował skutki zdrowotne palenia tytoniu i zażywania substancji psychoaktywnych, w tym choroby serca, wpływ konkretnych substancji na wzrost lub obniżenie ciśnienia tętniczego (grudzień 2023).

Liczba odbiorców – 12 osób.

Pierwsza pomoc przedmedyczna

9 września

Światowy Dzień Pierwszej Pomocy

Udzielanie pierwszej pomocy

Sprawdź czy ty sam jesteś bezpieczny

- Na drodze ustaw trójkąt, załóż kamizelkę i rękawiczki jednorazowe.
- Nie wchodź tam, gdzie jest ryzyko zawalenia, skażenia.
- Jeśli jesteś bezpieczny podejź do poszkodowanego.

Sprawdź stan poszkodowanego

- Czy poszkodowany jest przytomny?
- Czy oddycha (metoda „widzę”, „tyszę”, „czuję”)?
- W razie potrzeby udroźnij drogi oddechowe.
- Jeśli poszkodowany krwawi – zatrzymaj krwawienie.

Wezwij pomoc

- Zadzwoń pod numer alarmowy 112.
- Wskaż miejsce zdarzenia.
- Opisz co się stało.
- Podaj swoje dane.
- Postępuj zgodnie z poleceniami operatora.
- Nie rozłączaj się.

Jeśli poszkodowany jest nieprzytomny, nie oddycha - rozpocznij resuscytację:

- Udroźnij drogi oddechowe.
- Wykonaj 30 uciśnień klatki piersiowej.
- Wykonaj 2 wdechy.
- Powtarzaj naprzemiennie cykl uciśnień i oddechów aż do przybycia pomocy.

Pierwsza pomoc przedmedyczna w mediach społecznościowych

W 2023 r. na prowadzonym przez PSSE w Człuchowie portalu Facebook zamieszczono **3 posty** na temat pierwszej pomocy przedmedycznej. **Liczba odbiorców postów: 493 osób.**

Promocja zdrowia psychicznego

10 września 2023 r.

Światowy Dzień Zapobiegania Samobójstwom

Promocja zdrowia psychicznego w mediach społecznościowych

W 2023 r. na prowadzonym przez PSSE w Człuchowie portalu Facebook zamieszczono **1 post** na temat promocji zdrowia psychicznego. **Liczba odbiorców postów: 141 osób.**

Profilaktyka UV

Profilaktyka chorób skóry w mediach społecznościowych

W 2023 r. na prowadzonym przez PSSE w Człuchowie portalu Facebook zamieszczono **1 post** na temat właściwego stosowania kosmetyków promieniochronne, profilaktyki chorób skóry. **Liczba odbiorców: 2 31 osoby.**

Profilaktyka higieny jamy ustnej

Profilaktyka chorób jamy ustnej w mediach społecznościowych

W 2023 r. na prowadzonym przez PSSE w Człuchowie portalu Facebook zamieszczono **1 post** na temat profilaktyki chorób jamy ustnej. **Liczba odbiorców: 195 osoby.**

Profilaktyka zakażeń koronawirusem

Profilaktyka zakażeń koronawirusem w mediach społecznościowych

W 2023 r. na prowadzonym przez PSSE w Człuchowie portalu Facebook zamieszczono **4 posty** dot. tematyki koronawirusa. **Liczba odbiorców postów: 345 osób.**

„Szkoła Promująca Zdrowie”

Program obecny jest w Polsce już od lat 90–tych, jednak zauważono potrzebę jego odświeżenia i ujednolicenia zasad tworzenia szkół promujących zdrowie. W roku szkolnym 2016/2017 Powiatowa Stacja Sanitarno–Epidemiologiczna w Człuchowie nawiązała współpracę z Kuratorium Oświaty w Gdańsku w celu promowania koncepcji szkoły promującej zdrowie. Istotą Szkoły Promującej Zdrowie jest całościowe podejście do promocji zdrowia w szkole, które jest znacznie szersze niż realizacja programów edukacyjnych dotyczących różnych aspektów zdrowia. Przystąpienie do sieci to proces długofalowy, który uwieńczony zostaje otrzymaniem przez szkołę Certyfikatu Szkoły Promującej Zdrowie.

Powiatowa Stacja Sanitarno–Epidemiologiczna w Człuchowie prowadzi działania koordynacyjne i promocyjne w celu rozwoju sieci szkół i przedszkoli promujących zdrowie w powiecie człuchowskim.

Szkoły Promujące Zdrowie w powiecie człuchowskim:

- Zespół Szkół Technicznych w Człuchowie – Wojewódzki Certyfikat Szkoły Promującej Zdrowie;
- Zespół Kształcenia i Wychowania w Koczale – Wojewódzki Certyfikat Szkoły Promującej Zdrowie;
- Zespół Szkolno–Przedszkolny w Wierzchowie–Dworcu – okres przygotowawczy;
- Szkoła Podstawowa w Rychnowach – okres przygotowawczy;
- Zespół Szkół w Rzeczenicy – okres przygotowawczy;
- Szkoła Podstawowa Sportowa w Człuchowie – okres przygotowawczy;
- Liceum Ogólnokształcące Sportowe w Człuchowie – okres przygotowawczy;
- Szkoła Podstawowa nr 7 im. Jana Karnowskiego w Chojnicach – Wojewódzki Certyfikat Szkoły Promującej Zdrowie;
- Szkoła Podstawowa im. Danuty Siedzikówny Ps. Inka w Czarnem – okres przygotowawczy;
- Powiatowa Bursa dla Młodzieży Szkolnej w Chojnicach – Wojewódzki Certyfikat Szkoły Promującej Zdrowie.

Przedszkola Promujące Zdrowie w powiecie człuchowskim:

- Przedszkole Gminne w Czarnem – przynależność do wojewódzkiej sieci szkół promujących zdrowie.

W 2023 roku odbyły się narady/szkolenia z koordynatorami szkolnymi programu:

- a) Narady z koordynatorem szkolnym Zespół Szkolno–Przedszkolny w Wierzchowie Dworcu (marzec 2023 oraz październik 2023 r.). **Liczba odbiorców: 1 osoba.**
- b) Spotkanie informacyjno–konsultacyjne/szkolenie dla koordynatorów (czerwiec 2023). Szkolenie było skierowane do koordynatorów przedszkoli, szkół i placówek realizujących program „Szkoła Promująca Zdrowie”/ „Przedszkole Promujące Zdrowie” Na spotkaniu przedstawiono założenia programu, przeprowadzono instruktaż wypełniania dokumentacji, uaktualniono dane koordynatorów. **Liczba odbiorców: 8 osób.**

Spotkanie koordynatorów szkolnych, przedszkolnych programu SzPZ

Pracownik pionu Promocji Zdrowia był w stałym kontakcie z koordynatorami szkolnymi/przedszkolnymi udzielając konsultacji i przekazując bieżące informacji dot. programu „Szkoła Promująca Zdrowie” i „Przedszkole Promujące Zdrowie”. Ponadto koordynator rejonowy brał udział w naradach i kapitułach organizowanych przez Kuratorium Oświaty w Gdańsku.

Portal społecznościowy Facebook

Powiatowa Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna w Człuchowie

Polubienia: 1,6 tys. • 1,8 tys. obserwujący

W 2023 roku niezmiennie realizowana była edukacja zdrowotna przez portal społecznościowy Facebook. Jest to niezastąpione narzędzie do prowadzenia działań profilaktycznych i promocyjnych ukierunkowanych na ogół społeczeństwa. W roku sprawozdawczym zostały opublikowane i udostępnione setki postów, które trafiły do tysięcy odbiorców. Stronę „obserwuje” **1879 osób**.

Podsumowanie

Nowe doświadczenia i wyzwania wynikające z sytuacji epidemiologicznych i społecznych ostatnich lat kształtują obraz działania pracowników Inspekcji Sanitarnych, jako pracę wymagającą stałego poszerzania wiedzy, ale też poszukiwania nowych dróg docierania do ludzi. Zwłaszcza młodych ludzi, którym jednym z podstawowych narzędzi informacyjnych jest internet.

Poszukiwanie kreatywnych rozwiązań oraz współpraca z wieloma instytucjami, takimi jak: samorządy terytorialne, jednostki organizacyjne pomocy społecznej, Powiatowa Policja w Człuchowie, Miejska Biblioteka Publiczna w Człuchowie, Miejski Dom Kultury w Człuchowie i wiele innych owocują szeroko realizowaną edukacją zdrowotną na terenie całego powiatu człuchowskiego.

Pracownicy PSSE w Człuchowie są zespołem, który dokłada wszelkich starań, by w czasie wykonywania czynności służbowych, w tym kontrolnych, służyć wiedzą i wsparciem mieszkańcom powiatu człuchowskiego w zakresie profilaktyki zdrowia.

WARUNKI SANITARNE W SZKOŁACH I INNYCH PLACÓWKACH OŚWIATOWO-WYCHOWAWCZYCH

Państwowa Inspekcja Sanitarna jest powołana do realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego, w szczególności poprzez sprawowanie nadzoru nad warunkami m.in:

- higieny procesów nauczania i wychowania,
- higieny wypoczynku i rekreacji.

W 2023 roku objęto nadzorem 49 placówek oświatowo – wychowawczych w tym:

- 8 żłobków (4 publiczne, 4 niepubliczne),
- 7 przedszkoli (3 publiczne, 4 niepubliczne),
- 3 inne formy wychowania przedszkolnego,
- 9 szkół podstawowych (8 publicznych, 1 niepubliczna),
- 8 zespołów szkół,
- 1 specjalny ośrodek szkolno–wychowawczy,
- 1 placówka z pobytem całodobowym (OHP),
- 1 młodzieżowy ośrodek wychowawczy,
- 1 placówka opiekuńczo–wychowawcza,
- 2 placówki wsparcia dziennego,
- 5 domów kultury,
- 2 poradnie psychologiczno–pedagogiczne (1 publiczna, 1 niepubliczna).

W 2023 roku zaplanowano 63 kontrole placówek stałych, wykonano z planu 47 kontroli, nie wykonano 16 kontroli (3 obiekty zlikwidowane; zawieszona działalność w 1 placówce wsparcia dziennego oraz w 12 świetlicach wiejskich).

Ogółem przeprowadzono 135 kontroli: 73 kontrole w placówkach stałych i 62 kontrole turnusów wypoczynku. Kontrole poza planem – 26 (5 celem wydania opinii, 8 kontroli sprawdzających po decyzji, 5 kontroli sprawdzających wykonanie zaleceń pokontrolnych, w tym 3 kontrole wypoczynku, 3 kontrole interwencyjne, w tym 1 turnus wypoczynku, 1 ocena przygotowania szkół do nowego roku szkolnego, 4 kontrole w placówkach z pobytem całodobowym).

W 2023 roku wydano 9 decyzji na poprawę stanu:

SP Stare Gronowo

- niewłaściwy stan higieniczno–sanitarny oraz techniczny ścian, sufitu w świetlicy (ściany bardzo brudne), podłogi (nierówna, niestabilna),

- niewłaściwy stan higieniczno–sanitarny oraz techniczny dolnych partii ścian przy drzwiach ewakuacyjnych klatki schodowej (zawilgocenia, ubytki farby i tynku), ściany i sufit brudne,
- niewłaściwy stan higieniczno–sanitarny (brudne ściany) oraz techniczny (zawilgocenia, plamy zaciekowe pod oknem), sufit (nierówne, odstające kasetony) w hali sportowej,
- niewłaściwy stan higieniczno–sanitarny (brudne ściany, sufity) w korytarzu komunikacyjnym, pomieszczeniach przebieralni oraz pomieszczeniach sanitarnych dla dziewcząt i chłopców przy hali sportowej,
- niewłaściwy stan techniczny mebli edukacyjnych – stołów, krzeseł – ubytki płyty, ostre krawędzie, zadziory w świetlicy.

SP Przechlewo

- niewłaściwy stan higieniczno–sanitarny (brudne ściany, sufity) oraz techniczny (ubytki farby, częściowo tynku) w korytarzach komunikacyjnych budynku B oraz w salach lekcyjnych nr:2, 6, 7, 8, 10, 11,
- niewłaściwy stan techniczny ścian, posadzki (glazura na ścianie do wysokości 1,50 m wyłożona glazurą, powyżej nasiąkliwa, nieodporna na działanie wilgoci, ubytki fug, posadzka trudna w utrzymaniu czystości (ubytki), wyeksploatowane urządzenia i wyposażenie (umywalki, miski ustępowe, uszkodzona stolarka drzwiowa kabin ustępowych) w pomieszczeniach sanitarnych dla uczniów na II piętrze przy gabinecie pielęgniarstwa.

ZS Rzeczenica

- niewłaściwy stan techniczny parkietu w sali gimnastycznej – trudny w utrzymaniu czystości, starty lakier, częściowe ubytki fug,
- niewłaściwy stan higieniczno–sanitarny ścian (brudne ściany) oraz techniczny (ubytki tynku, farby) w pomieszczeniu gimnastyki korekcyjnej.

Zespół Szkół Ponadpodstawowych Czarne

- niewłaściwy stan higieniczno–sanitarny oraz techniczny (brudne ściany) w hali sportowej, przebieralniach i pomieszczeniach sanitarnych przy hali,

- częściowo uszkodzona wykładzina podłogowa (dziury) w pomieszczeniu biblioteki.

Specjalny Ośrodek Szkolno–Wychowawczy Człuchów

- niewłaściwy stan higieniczno–sanitarny (brudne ściany) oraz techniczny (zawilgocenia dolnych partii ścian od strony boiska) w sali gimnastycznej,
- niewłaściwy stan higieniczno–sanitarny (brudne ściany) i techniczny sufitu przy wentylatorze w magazynku sprzętu sportowego (plamy zaciekowe, ubytki farby i tynku ścian i sufitu) oraz ścian w przebieralni dla dziewcząt (zawilgocenia, wyrzucenia ścian przy kaloryferze),
- niewłaściwy stan techniczny parkietu w sali gimnastycznej (starty lakier, podłoga niestabilna, ubytki fug, częściowo płytek parkietowych).

Dom dla Dzieci Kotwica w Człuchowie, ul. Koszalińska 3a

- budynek niedostosowany do potrzeb wynikających z niepełnosprawności dzieci i młodzieży (oddany do użytkowania w 2021 roku).

Dom dla Dzieci Pod Świerkami w Człuchowie, ul. Koszalińska 3

- niewłaściwy stan higieniczno–sanitarny (brudne ściany, sufit) w pokoju 2 osobowym, w pokojach 3 osobowych (dolne partie ścian),
- pomieszczenia higieniczno–sanitarne dla wychowanków w niewłaściwym stanie higieniczno–sanitarnym (brudne górne partie ścian, sufit) oraz technicznym (ślady zawilgocenia, ubytki farby) nad kabinami prysznicowymi, brudne fugi, częściowo z ubytkami, odbarwione posadzki w kabinach prysznicowych, wyeksploatowana stolarka drzewiowa kabin ustępowych (napęczniała płyta), skorodowane z ubytkami ościeżnice, grzejniki centralnego ogrzewania, szafki łazienkowe stojące ze śladami zużycia. Decyzja wyegzekwowana w 2023 r.

Dom dla Dzieci Przyszań w Człuchowie, Osiedle Witosza 1B

- niewłaściwy stan higieniczno–sanitarny (brudne ściany) i techniczny (plamy zaciekowe na suficie, ubytki płytek w cokołach przypodłogowych, ubytki tynku w narożnikach ścian) w pomieszczeniu pralni,
- niewłaściwy stan higieniczno–sanitarny (brudne ściany) w: aneksie kuchennym przy koszu na odpady, pokoju mieszkalnym 3 osobowym, 4 osobowym, 5 osobowym (dolne partie),

- przepalone jarzeniówki w pokojach mieszkalnych – 3 osobowy – 4 szt, 4 osobowy – 5szt, 5 osobowy – 6 szt.
- niewłaściwy stan higieniczno–sanitarny (brudne ściany) i techniczny ubytki farby, wyrzucenia w ścianach nad kabinami prysznicowymi) w pomieszczeniach pryszniców dla dziewcząt i chłopców). Decyzja wyegzekwowana w 2023 r.

Prolongata terminu decyzji

W 2023 roku w 4 placówkach prolongowano termin decyzji (SP Stare Gronowo, SP Wyczechy, MOW Debrzno, sezonowa – Trzmielewo).

Zakończenie postępowania administracyjnego

W 2023 roku w 3 obiektach zakończono postępowanie administracyjne (Dom dla Dzieci Pod Świerkami, Dom dla Dzieci Przyszań, Czarneńskie Centrum Kultury w Czarnem – wyegzekwowana z lat ubiegłych). Wystawiono łącznie 11 decyzji o opłacie za czynności kontrolne.

Warunki do utrzymania higieny

Zapewnienie prawidłowych warunków do utrzymania higieny osobistej w placówkach nauczania i wychowania jest gwarancją utrzymania higieny osobistej dzieci i młodzieży oraz elementem profilaktyki szerzenia się chorób zakaźnych zwłaszcza. Na podstawie przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że we wszystkich skontrolowanych placówkach zapewniona była bieżąca woda ciepła i zimna), toalety zaopatrzone były w niezbędne środki utrzymania higieny osobistej. Podczas kontroli każdorazowo przypomniano o bezwzględny obowiązek bieżącego zaopatrywania pomieszczeń sanitarnych. Ogólny stan czystości i porządku w kontrolowanych pomieszczeniach sanitarnych nie budził zastrzeżeń. Niewłaściwy stan sanitarno–higieniczny i techniczny pomieszczeń sanitarnych stwierdzono w 1 szkole podstawowej, 1 zespole szkół ponadpodstawowych, ośrodku szkolenia i wychowania ohp, wydano decyzje administracyjne.

Niezachowane standardy dostępności do urządzeń sanitarnych posiadają 2 szkoły ponadpodstawowe – Zespół Szkół Agrobiznesu (dziewczęta i chłopcy umywalki, dziewczęta – miski ustępowe, chłopcy oczka ustępowe i pisuary) oraz Zespół Szkół Technicznych – (dziewczęta – miski ustępowe, chłopcy oczka ustępowe i pisuary).

Pomiary natężenia oświetlenia

W roku 2023 przeprowadzono pomiary natężenia oświetlenia przez firmy zewnętrzne w 2 żłobkach, 1 przedszkolu, 1 punkcie przedszkolnym, 1 placówce wsparcia dziennego.

Higiena procesu nauczania

Oceniono tygodniowe rozkłady zajęć lekcyjnych w 93 oddziałach w 9 placówkach. Stwierdzono nieprawidłowości w 1 placówce, w 5 oddziałach, wydano zalecenia pokontrolne. We wszystkich skontrolowanych placówkach uczniowie mają możliwość spędzania przerw na świeżym powietrzu.

Ocena obciążenia uczniów ciężarem tornistrów szkolnych

Przeprowadzono ocenę obciążenia uczniów ciężarem tornistrów. Badaniem objęto 1 zespół szkół – 1 szkoła podstawowa, 2 oddziały, 30 uczniów.

Waga tornistra szkolnego do 10% masy ciała ucznia – 1 szkoła, 2 oddziały, 14 uczniów.

Waga tornistra szkolnego w zakresie 10% – 15 % masy ciała ucznia – 1 szkoła, 2 oddziały, 13 uczniów.

Waga tornistra szkolnego > 15% masy ciała ucznia – 1 szkoła, 2 oddziały, 3 uczniów.

Warunki do pozostawienia części podręczników i przyborów szkolnych

Kontrolą objęto 27 szkół, w tym w 9 szkołach uczniowie mają możliwość pozostawienia części podręczników i przyborów szkolnych w indywidualnych szafkach, 18 posiada inne miejsce – wydzielone półki w salach lekcyjnych.

Ergonomia mebli szkolnych i przedszkolnych

W 2023 roku oceniono dostosowanie mebli edukacyjnych do wzrostu dzieci w 19 placówkach, w 41 oddziałach, liczba ocenionych stanowisk 691, nie stwierdzono nieprawidłowości.

Liczba placówek, w których stwierdzono nieodpowiednią temperaturę

Mając na uwadze higieniczne warunki pracy i pobytu uczniów i wychowanków, w czasie kontroli dokonywano pomiaru temperatury pomieszczeń (sale lekcyjne i sale zabaw)

w sezonie grzewczym, w 20 placówkach w 45 pomieszczeniach, nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzono.

Liczba placówek, w których nie zapewniono właściwej wentylacji

W trakcie kontroli oceniano jakość powietrza w salach lekcyjnych, salach zajęć stosując miernik i rejestrator temperatury, wilgotności i stężenia dwutlenku węgla. Oceny dokonano w 35 pomieszczeniach, 15 placówkach stałych i 16 pokojach mieszkalnych 6 turnusów wypoczynku zimowego. W 4 placówkach stałych i 3 turnusach wypoczynku stwierdzono przekroczenia stężenia dwutlenku węgla, zalecono zwiększenie częstotliwości wietrzenia pomieszczeń. W roku 2023 nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie właściwej wentylacji.

Ocena w zakresie przestrzegania zakazu palenia tytoniu

W trakcie przeprowadzanych kontroli stwierdzono, że wszystkie placówki realizują przepisy ustawy z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych, tj. respektowany jest w nich całkowity zakaz palenia wyrobów tytoniowych, także e-papierosów, co deklarowali dyrektorzy placówek oraz umieszczone w widocznych miejscach odpowiednie oznaczenia słowne i graficzne.

Nadzór nad przebiegiem wypoczynku letniego i zimowego

W sezonie letnim i zimowym w elektronicznej bazie wypoczynku MEN zgłoszono 113 turnusów, skontrolowano 57, przeprowadzono 62 kontrole. Niewłaściwy stan higieniczno-sanitarny stwierdzono: w 3 turnusach wypoczynku letniego, nałożono 3 mandaty na kwotę 500 zł. Wystawiono 3 decyzje płańnicze. Prolongowano termin wykonania decyzji w 1 placówce wypoczynku. Większość skontrolowanych placówek w 2023 r. spełniała wymagania higieniczno-sanitarne i techniczne. Niewłaściwy stan higieniczno-sanitarny i techniczny stwierdzono w 7 placówkach stałych, wydano 9 decyzji administracyjnych na poprawę stanu oraz 8 decyzji płańniczych. Prolongowano termin wykonania decyzji w 3 placówkach, wyegzekwowano 3 decyzje w 2 placówkach. Wszystkie placówki podłączone są do sieci kanalizacyjnej i wodociągowej, wszystkie posiadają ciepłą bieżącą wodę przez cały rok szkolny. Systematyczny nadzór nad placówkami skutkuje

poprawą stanu higieniczno-sanitarnego oraz technicznego, a tym samym zapewnieniem higieny i bezpieczeństwa zdrowotnego dzieciom i młodzieży.

Prowadzona owocna współpraca z organami prowadzącymi przyczynia się do poprawy warunków nauczania i wychowania.

Nadrzędnym celem Oddziału Laboratoryjnego PSSE w Człuchowie jest spełnienie oczekiwań klientów poprzez zapewnienie profesjonalnych usług badawczych w obszarze zdrowia publicznego. Laboratorium deklaruje bezstronność, poufność i rzetelność świadczonych usług oraz postępowanie zgodnie z wymaganiami przepisów prawa i aktualnych norm.

Oddział Laboratoryjny Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Człuchowie prowadzi badania w swojej siedzibie stałej przy ul. Wincentego Witosa 1. W jego strukturze organizacyjnej wyróżniamy Laboratorium Bakteriologii oraz Laboratorium Badania Wody i Żywności. Oddział Laboratoryjny PSSE w Człuchowie wchodzi w skład zintegrowanego systemu laboratoriów badawczych dla województwa pomorskiego i wykonuje badania dla potrzeb powiatu człuchowskiego i chojnickiego w ramach nadzoru sanitarnego oraz zleceń klientów. Badania mikrobiologiczne, chemiczne i fizyczne wykonywane w laboratorium mają na celu zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańców poprzez monitorowanie jakości wody i żywności oraz wykrywanie zagrożeń epidemiologicznych.

Laboratorium Badania Wody i Żywności pobiera próbki oraz prowadzi badania wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, wody na pływalniach, wody z kąpielisk i z miejsc wykorzystywanych do kąpieli.

Określane jest stężenie związków chemicznych (azotany, azotyny, jon amonowy, żelazo, mangan, wapń, magnez, twardość ogólna, siarczany, chlorki, chlor wolny i związany), parametry fizyczne wody (pH, redox, utlenialność, przewodność elektryczna właściwa, mętność, barwa, smak i zapach) oraz poziom zanieczyszczeń mikrobiologicznych (bakterie grupy coli, *Escherichia coli*, enterokoki kałowe, gronkowce koagulazododatnie, *Pseudomonas aeruginosa*, ogólna liczba mikroorganizmów, *Legionella*). W/w parametry mogą stanowić zagrożenie dla zdrowia i życia, dlatego

badania i pomiary wykonywane w Oddziale Laboratoryjnym PSSE pozwalają na utrzymanie właściwej jakości wody wodociągowej, wody z kąpielisk oraz wody na pływalniach, zgodnej z wymaganiami rozporządzeń. Wszystkie metody poboru i badań wody są zwalidowane i akredytowane przez Polskie Centrum Akredytacji.

Laboratorium Badania Wody i Żywności prowadzi również mikrobiologiczne badania żywności, pasz dla zwierząt oraz badania wymazów ze środowiska produkcji środków spożywczych (z powierzchni roboczych, ze sprzętu i z rąk personelu). Oznaczone parametry to: obecność *Salmonella*, obecność i liczba *Listeria monocytogenes*, liczba *Enterobacteriaceae*, liczba gronkowców koagulazododatnich, liczba bakterii grupy coli i *Escherichia coli*, obecność *Bacillus cereus*, ogólna liczba drobnoustrojów, obecność drożdży i pleśni. Wyżej wymienione metody badań są zwalidowane, objęte systemem zarządzania wg normy PN-EN ISO/IEC17025:2018-02 i akredytowane przez Polskie Centrum Akredytacji.

Laboratorium Bakteriologii wykonuje badania materiałów i obiektów biologicznych dla potrzeb szpitala, gabinetów lekarskich i stomatologicznych oraz dla pacjentów indywidualnych. Laboratorium prowadzi:

- badania bakteriologiczne, serologiczne i wirusologiczne materiału klinicznego,
- identyfikację patogenów niebezpiecznych wraz z określeniem ich lekooporności.
- badania czystości mikrobiologicznej środowiska medycznego,
- badania skuteczności procesów sterylizacji parą wodną oraz suchym, gorącym powietrzem.

Próbki przyjmowane do badań to:

- wymazy z gardła, z ucha, z oka, z nosa, z ran, ze zmian skórnych,
- mocz – na posiew w kierunku ogólnej liczby bakterii,
- płyny i treści z jam ciała (płyn mózgowo rdzeniowy, płyn z opłucnej, otrzewnej, płwocina),
- krew - na posiew ogólny,
- kał – na badanie ogólne, w kierunku obecności *Salmonella* i *Shigella*, w kierunku Rota-, Adeno- i Norowirusów,
- wymazy czystościowe z powierzchni i z rąk (środowisko medyczne),

- sporale A i S – biologiczne wskaźniki kontroli skuteczności procesu sterylizacji.

Metody badań stosowane w laboratorium objęte są systemem zarządzania i akredytowane przez PCA. Laboratorium Bakteriologii corocznie potwierdza swoje kompetencje w Centralnym Ośrodku Badań Jakości w Diagnostyce Mikrobiologicznej (wymóg rozporządzenia).

Oddział Laboratoryjny PSSE deklaruje, że wszystkie jego prace wykonywane są z należytą starannością, zgodnie z wiedzą i doświadczeniem w danej dziedzinie, metodami właściwymi dla przeznaczenia wyniku.

- Badania i pomiary wykonywane są w oparciu o aktualne normy metodyczne (polskie lub europejskie), wskazane w przepisach prawa.
- Stosowane wyposażenie pomiarowe jest nadzorowane i okresowo wzorcowane w celu zapewnienia spójności pomiarowej.
- Badania wykonuje upoważniony personel posiadający właściwe kompetencje - wykształcenie, przeszkolenie i doświadczenie.
- Wyniki badań są wiarygodne oraz przydatne dla oceny zgodności w obszarach regulowanych prawnie.

Kompetencje laboratorium potwierdzane są poprzez udział w krajowych i międzynarodowych programach badań biegłości lub porównań międzylaboratoryjnych. W 2023 roku Oddział Laboratoryjny PSSE uczestniczył w badaniach biegłości organizowanych przez Centralny Ośrodek Badań w Diagnostyce Mikrobiologicznej, LGC Standarts, biotechnikę NUSCANA Fapas, Sowa-med oraz Q-System Center. Wszystkie wyniki badań biegłości uzyskane przez laboratorium w 2023 roku były

zadawalające i potwierdziły kompetencje techniczne i personalne w zakresie jego działalności.

Od lipca 2011 roku Oddział Laboratoryjny PSSE w Człuchowie posiada Certyfikat akredytacji laboratorium badawczego Nr AB 1274 potwierdzający prawidłowość systemu zarządzania, spełnienie wymagań normy PN-EN ISO/IEC 17025 oraz profesjonalny poziom wykonywanych badań.

Zakres akredytacji Oddziału Laboratoryjnego podany na stronie internetowej PCA obejmuje:

- mikrobiologiczne i fizykochemiczne badania wody do spożycia przez ludzi, wody na pływalniach, wody z kąpielisk i miejsc wykorzystywanych do kąpieli oraz wody innej,
- mikrobiologiczne badania żywności, pasz dla zwierząt oraz wymazów ze środowiska produkcji i obrotu żywnością,
- mikrobiologiczne i wirusologiczne badania materiałów i obiektów biologicznych,
- pobór próbek wody do badań mikrobiologicznych i fizykochemicznych.

Polskie Centrum Akredytacji w Warszawie corocznie przeprowadza ocenę działalności Oddziału Laboratoryjnego. Wyniki auditu przeprowadzonego w maju 2023 roku były pozytywne i akredytacja laboratorium została utrzymana. Od chwili powstania Oddziału Laboratoryjnego PSSE obserwuje się wzrost zainteresowania klientów usługami laboratorium.

Od 01.06.2023r. Laboratorium nie przyjmuje zleceń na wykonanie badań laboratoryjnych próbek wody i żywności.

Zestawienie działalności badawczej OL PSSE za rok 2023

Liczba zbadanych próbek	10 281
Liczba wykonanych badań	20 605
Liczba wykonanych oznaczeń	87 612

Oddział Laboratoryjny PSSE w Człuchowie deklaruje rzetelność, bezstronność i poufność świadczonych usług oraz ciągłe doskonalenie swojej działalności. Budowanie zaufania klientów następuje poprzez terminową realizację zleczanych badań, wiarygodność i użyteczność wyników, bezpieczeństwo informacji oraz fachowe doradztwo. Okresowa analiza Ankiety satysfakcji klientów potwierdza dobrą współpracę z klientami.